

MAGYARORSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.---	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- " 3.---	Negyedévre --- " 3.60
Félévre --- " 6.---	Félévre --- " 7.---
Egész évre --- " 12.---	Egész évre --- " 14.---
Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)	

FŐSZERKESZTŐ: dr. GYÖRFFY GYULA

FELELŐS SZERKESZTŐ: FÉNYES LÁSZLÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV. kerület, Várház-körút 8. szám.

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint
Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A székelység kínai fala.

Budapest, okt. 4.

A sárga folyók hazájában, Kinában, a nap fia, a kínai császár rendeletére ezer és ezer czopfos kínai kuli fölépitette a híres kínai falat, hogy idegen ember be ne léphessen a szent, az elzárt területre. Évszázadokon keresztül állott ez a fal, idegen honos ki volt zárva Kinából, míg az oroszok mindenható urának, a fehér császárnak serege rést nem ütött a bástyákon. És ma már Kína, az elzárt birodalom is nyitva áll a jövő-menő embereknek, akiket érdekeik e messze földre parancsolnak.

Azt hittük, hogy azzal a réssel, melyet a kínai falon ütöttek, nincs többé elzárt birodalom széles e földtekén. Csalódtunk. Erdélyből jön a híradás, hogy Europa egyik országa a felvilágosodottság mai korában sem átálja azt, hogy kínai fallal zárkozzék el a külföld elől. Ezt az országot Romániának hívják és királyi trónusán egy Hohenzollern vér ül, aki tehát rokona a művelt német birodalom császárnak, II. Vilmosnak.

A Csiki Lapokban olvassuk a szomorú híradást, mely a következőket mondja:

Egyedüli remediuma volt a székely napszamos osztálynak Románia, hová a székelyföldi nagyobb birtokok hiánya, gyári és ipar vállalati telepek jelentéktelensége miatt télen nyáron kiszoktak vándorolni, hogy magukat és családjukat valahogyan fentarthassák s ha olykor-olykor meg is történt, hogy a kereset a könnyelműbbek részére igen silányul ütött ki

s elrongyosodva tértek is haza némelyek családjaik körébe, de a nagyobb részt az ottani keresetből fedezte köztartozásait s tartotta fenn magát és gyermekeit. A székelymunkás különben is a belföldi román népnek gyári és ipar vállalati munkákra való használhatlansága miatt kereset nélkül, sokszor az egyes vállalatok vezetői magok keresték fel a székelyeket otthonukban és szerződötték őket hosszabb, rövidebb időre s így ezeknek állandó kereset forrását képezte Románia. A napokban azonban váratlan és meglepő fordulat állott be munkásainknak Romániába való kimehetésére nézve, mert még eddig ismeretlen indokból a román kormány eltiltotta a magyar munkásoknak Romániába való átlépését s a román vámhivatalok az akár egy éves, akár 15 és 5 napos utlevéllel átmenni akarók közül azoknak, kik külsőjükről ítélve munkásoknak, vagy napszamosoknak tekinthetők, egyáltalán nem engedik meg az átlépést, hanem megérkezésük után azokat katonai kíséret mellett az ország határára vissza tolonozoltatják. Ez történt múlt szeptember hó 20-án is a gyimesi román vámhivatalnál 30 utazó közül 25-tel, kik munkásoknak látszottak. Harminczan szállottak át a román vasutakra, kik közül kettő, első, három másodosztályu és 25 harmadosztályu kocsira váltott jegyet; de a vámhivatal csak a két első kocsiosztály 5 utasát bocsátotta át, a munkásosztályhoz tartozó 25-öt pedig visszautasította, bárha többen igazolni akarták, hogy nem munkára, hanem benn maradt munkabérük felvételére szándékoztak menni. Miután a visszautasítás okát a romániai közegek elhallgatták munkásaink előtt, ezek a hazai kormányt és az alárendelt hatóságokat okozzák az át nem bocsátásért s hibáztatják, hogy ha az átlépés tilos, miért adnak részükre utlevelet és okoznak ok nélküli költségeket. Csikmegye alispánja rögtön meg is tette az esetről jelentését a belügyi kormányhoz s felvilágosítást kért az ügy miben állása felől s utasítást a további teendőkre nézve.

A székelyföldi pusztulást talán semmi sem segíti elő jobban, mint ez a határ-átlépési tilalom. Aratórésztét, azaz egész évi kenyerét veszíti ezzel akárhány székely gazda, ki eddig nyáron át Romániában dolgozott, hogy magát és családját fentarthassa.

A román kitiltó rendelet okát hasztalan kutatjuk. Románia maga sem tagadja, hogy emberi munkaerőre nagy szüksége van és így érthetetlen, hogy miért állítja föl a székelység ellenében ezt a kínai falat. Teszi azonban bármely okból, az mindenesetre igazságtalan velünk szemben, kik barátságos viszonyban, csaknem szövetségben állunk a román királyi házzal. Belügyi kormányunk mindenesetre azonnal megteszi a szükséges lépéseket, hogy az új kínai falat lerombolják és a székelység szabadon léphesse át a román határt akkor, mikor nem vándorol ki, hanem csupán alkalmi munkát vállal.

Ugyanakkor, mikor teljes erővel folyik a székely mentőakció, tiltakoznunk kell az ellen, hogy egyik kenyérkereseti módját elzárják a székelység elől. És tiltakoznunk kell annál inkább, mert nálunk még az állam érdekeink megromlását célzó dákóromán agitátorok is szabadon léphetik át a határt anélkül, hogy bárminemű kellemetlenségük volna emiatt.

Románia kínai falat állított föl a székelységgel szemben. A magyar becsület megköveteli és mindenesetre le is rombolja majd azt a maradi felfogást, mely azt fölállította. B.

Erdély vadászterületei.

— A „Magyarország” eredeti tárczája. —

Irtta: Szóts Károly.

Elindultam Budapestről vasuton délután és másnap Kolozsvár — Vásárhelyen át Szászrégenbe érkeztem. Kiszállva a postakocsiból kétszer lovakat váltva Rakosnyóra és O-Topliczára érkeztem, mindenütt a Maros mentén, sokhelyen sziklából tört kitűnő országúton, gyönyörű változatos völgyeken keresztül, O-Topliczáról pedig fel a magasba vezető forduló uton, fenyves erdőkön keresztül a 835 m. magas Borszék-fürdő mintegy 150 hold területű völgykatlanjág, mely 1220 méter meghaladó fenyőerdő borított magaslatokkal van körülveve.

Itt ütöm fel tanyámat, mert meg van mindenem, mit egyelőre kívánhatok.

Már most tartunk szemlét Borszék környezetről. Borszékéről jó ut vezet Gyergyó Ditró, onnan Gy.-Szt.-Miklósig hasonlóan Tölgyesig, hol határvám van Románia felé, mely hegységek egymás közt szintén jó uttal összekötve, ezenkívül fekszik Borszék háta megett a romániai határ felé a Bükkszoroson túl a Beszterce-völgyében Belbor község, mely mögött a 2031 mtr magas Kelemen-hegytől kezdve a Beszterce-patak által határolt mindenütt Bukovina, Románia határát érintő Aluris mare 1456 mtr. Vamanubis 1419 m., Scala Hortogi 1559 m., Pietra Arsa 1365 m., D. Arsalui 1389 m., Pietra siesa Comonisa 1331 m. és végre Tölgyes felől Hegyes 1504 m. havas magaslatok által dominált, több széles völgybe ömlő havaserdők Csikme-

gye köztulajdonát (Revindikall havasokat 52000 hold) képező területeivel. Közvetlen mellette van Borszék 3000 holdnyi fenyőerdővel és Azkozabúkk 1298 m., Csalósarok 1215 m., Kis-Bükk-havas 1298 m., Verőfény 1081 m. magas hegytetőivel, melyeket körülzárják a Maros, Beszterce, Patsa és Olt közti Gyergyó Ditró és Gy.-Szt.-Miklós havasok *rengeteg őserdeivel (85000 hold) sziklás csucs és barlangjaival*, melyek a Marosmentén Oroszbükk 1463 m., Nagy Salamon 1362 m., hegyláncolataival *Tinovári* erdő, Mundra sarokat foglaló Málváspatak és Hollópatak völgyeit, melyek a N.-Közrész-havas 1463 m., Kis-Rívó 1380 m., Magas-Bükk-tető 1359 m. hegycsúcsok képezik a vízválasztékot köztük és a Putna-völgyébe omló számos patak által átszelt völgyek között egész át az Olt-forrás patakjait elválasztó Vilhavas 1446 méter, Föggeshegy 1499 méter, Czuhárdi hegység 1415 m., Gyilkos 1412 m. Kerékut 1364 m., Fekete Hagymás 1774 m., Czofranka 1578 m., Nagy Hagymás 1783 m. és Lóhávossarka 1463 m. hegycsúcsaitól körülövedett havasi erdők katlanjában fekvő vöröstor körül csoportosuló völgyek szakadékos sziklái és remek őserdeikkel.

Van ott még annyi hegy és völgy, de azokat még az ott lakók sem tudják felsorolni.

Pompás vadászterület, rendkívüli érdekes, vaddus, annál inkább, mert ottan eme szirttek közti barlangokban honol a *fekete, az öblös és szürke (hangyász)* medve (toportyán féreg), ott leskelődik a *hiuz*, ott vonit az éjszakába a *farakas* tur a kondákba verődött *vaddisznó*, hát még hány számtalan apró ragadozó, nemes

nyuszt és *vadmacska* van ott azonkívül pe nagyon ritkán, átmenetelig szarvas, ha Romániából üldözik át, van még sok őz, siketfajd, (vadpáva), sőt villás nyírfa is, császarmadar és egy kristály vízében számos pisztráng. Ezenkívül állítólag a Csalkó hegységben köszáli zerge is volna, sőt beszélnek a hajdan otthonos bölényről (bovas urus), mely azonban teljesen kipusztult és az utolsók egyik példányának csontvázát és koponyáját még 1851-ben a Sáros ingoványban találták meg.

Ragadozó szárnyasok: a *parlagi sas*, *kéklábu karvaly rozsdás kőnya*, *hihogó bagoly*, *holló* és számos érdekes és enklő madár. Ezenkívül a botanikus gyönyörű és ritka virányra talál, a geologus pedig földtanilag gazdag kőzetekre, gneisz és syenit gneisz, a csillám palla kristályos mészkő palás elválásaival, a szürke szín minden árnyalataiban, repedékes kalcitos erekkel, továbbá dalomit, mely a borszéki üveggyártáshoz a hamisan nevezett quarczport szolgáltatja. Az uralgó csillámpala változmányai tülle, kovag, kovarcz és zöldkő, gneisz pallásváltozókéai és az ezekben előforduló szempeczés mész, syenit és gránit kőzetek, ezenkívül sodolit, nephetit és asyenit határan lithiumesilám és fővenypala. Márvány mely hasonló a kararai márványhoz, amelyből Izsó szobrász a „Busuló juhász”-át készítette. A kis Beszterce völgyében Kréta-képződmények, Holón konglomerátok mészből álló és csillámpallán nyugvó gyönyörű alakzatu sziklacsoportjai. A Békásvölgy triasz, jura és kréta képződményei véghetlen gyönyörű sziklafalaival. A csillámpala és agyagcsillámpala között a kvarcz tömszerű tömeges, itt-ott érez-

Az ellenzék és a kiegyezés.

--- A *Magyarság* tudósítójától. ---

Budapest, okt. 4.

A kiegyezési tárgyalások még soha annyira misztikusak nem voltak, mint mostanában. Határozott, pozitív hír egyáltalán nem szivárog ki a részletek közül, sőt a félhivatalos *Magyar Nemzet* is megelégszik azzal, hogy az esetlegesen fölmértülő találgatásokat czáfoggassa. Ez a bizonytalanság nagy mérvben bosszantja a politikai köröket és főleg ellenzéki részen mindegyre ingerültebben tiltakoznak az ellen, hogy ennyire tájékoztatlanul hagyják a közvéleményt. Lapunk politikai munkatársa erre vonatkozólag érdekes beszélgetést folytatott ma két ellenzéki képviselővel, kik a helyzetről a következőképp nyilatkoztak:

— Teljesen tájékoztatlanok vagyok afelől hogy a kiegyezési kérdés mily stádiumban van. *Szell* Kálmán ma azt a rendszert követi, hogy teljes bizalmat követel tőlünk személye és tettei iránt, amihez pedig az ellenzék részéről jussa nem lehet. Mi ha egyénileg nem is emelhetünk kifogást *Szell* Kálmán ellen, de azt, hogy politikai viselkedésében a priori megbízunk, éppen a politika lélektanánál fogva nem kívánhatjuk tőlünk senkisémet, legkevésbé *Szell*, aki a formulák nagymestere.

Teljes világosságot követelünk ennél fogva, azaz tudni akarjuk, hogy mint áll a kiegyezés ügye és milyen jövőre lehet kilátásunk. A mai misztikus titokzatosság megnémítja működési képességünket és megakadályozza azt, hogy jóeleve előkészülhessünk arra a harcra, melyet a kiegyezéssel kapcsolatosan folytatunk majd a kormány ellen.

— Tehát a harc elkerülhetetlen? Kérdezte tudósítónk.

— Ez még nem egészen bizonyos. A kiegyezés ellen ellenzéki pártállásunknál fogva mindenképen tiltakozunk, de ha *Szell* törvénye semmiben sem lesz rosszabb annál, amit annak idején *Bánffy* Dezső báró kötött, akkor a vita meglehetősen békés lefolyású lesz. Az esetben azonban, ha *Szell* Kálmán vitális érdekeinket sértő engedményeket tett volna, pártunk *Kossuth* Ferencz bejelentése alapján, a végletekig menő harcot folytat majd a kormány ellen. Ebben a harcban remélhetőleg nem állunk majd egyedül, hanem a szabadelvű pártból is csatlakozik hozzánk mindenki, aki egyetért *Apponyi* Albert gróf jászberényi beszédével.

--- Milyen álláspontot foglalnak el majd önök az agrármerkantil harcczal szemben?

— Ez a kérdés egyelőre közvetlenül nem tartozik reánk és a Házban is csak mint objektív bírálók szólhatunk hozzá. Az agrárok és merkantilisták harsza ezidőszerint a szabadelvűpárt belsőügye és maguk lássák, mint intézik el azt. A szabadelvű párt egységében azonban többé nem lehetünk, mert *Károlyi* Sándor gróf és *Sándor* Pál között a soproni riadó óta sokkal élesebb az ellentét, semhogy a liberalizmus nagy leve kibékíthetné őket. Az új képviselőházi ülészek ennél fogva sűrűn foglalkozik majd az összekülömbözött tökéredek harczával, ami végeredményként pártbomlásra vezethet. A dolog hovaféjlődése azonban csak akkor érdekel majd közvetlenül bennünket, amikor az az országra nézve káros lenne, illetve lehetne. Ez esetben mi, közjogi ellenzék is, állást foglalunk és mindenesetre azt az irányzatot támogatjuk majd, amely végezlünkhez — az önálló Magyarországhoz közelebb vezet bennünket.

— Hasonló pártszakadásról beszélnek azonban az önök körében is és e híreket még nem czáföldték meg.

— Igaz ugyan, hogy a nyár folyamán híre járt annak, hogy a párt egynemelyik tagja a lanyha vezetés miatt panaszkodik és azt követeli, hogy az ősz folyamán kifejezettebben lépünk föl *Szell* és kormánya ellen, de ezek a híresztelések a valóságnak teljesen nem feleltek meg. Természetes dolog, hogy a sangvinikusabb képviselők mindenkor szívesen látnák a vihart és obstrukciót, de éppen erre való az, hogy a higgadtabbak vezetnek, mert az idejekorán való esetepaté, meddő hadakozás nem válik a párt hátrányára. Szakadásról azonban szó sem lehet a függetlenségi pártban különösen most, mikor a párt minden tagja a kiegyezési harcra készül. A szakadásról szóló hírek különben is a néppárt köréből indultak ki, már pedig, hogy a néppárt híreszteléseit mit czéloznak és mennyit érnek, az köztudomású. Pártunkat az ilyesmi kitűzött utjáról nem térítheti el és mindenkor helyt is állunk majd ott, ahol azt az ország érdeke követeli. Azt a szíveséget pedig, hogy szétszakadjunk, se a néppárt, se senki más ember fia kedvéért nem tesszük meg.

Tudósítónknak a nap folyamán alkalma nyílt arra is, hogy a szabadelvűpárt egyik nagy tekintélyű tagjával beszélhessen, ki a következőket mondotta:

— Abból, hogy a kiegyezési tárgyalásokat még most se fejezték be, nyilvánvaló, hogy *Szell* Kálmán szavát állja és semmit sem enged *Köerberrel* szemben. Mi, szabadelvű párti képviselők, meg vagyunk győződve arról, hogy *Szell* Kálmán az adott körülmények között csakis olyan kiegyezést köt, mely reánk nézve legelőnyösebb. Ennél többet most nem mondhatok

és pedig nem azért, mert hallgatnom kell, hanem mert magam sem tudok semmivel többet, mint bármely más újságolvasó ember.

Budapest, okt. 4.

A konverzió lovagjai. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kitüntetésekkel hozza:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán, az 1902. évi V. törvényekkel alapján foganatosított konverzió körüli sikeres közreműködés méltánylásául megengedem, hogy *Kornfeld* Zsigmond a magyar főrendiház tagja és a magyar általános hitelbank vezérigazgatójának, báró *Rotschild* Albert a bécsi „S. M. von Rothschild“ bankház főnökének, valamint lovag *Taussig* Tivadar a szabadalmazott általános osztrák földhitelintézet igazgatójának elismerésentul adassék, továbbá *Wollheim* Lajos a szabadalmazott osztrák hitelintézet igazgatójának Ferencz József-rendem középkeresztjét, végül *Stiedry* Fülöp kereskedelmi tanácsos, a bécsi „S. M. von Rothschild“ bankház czéigvezetőjének harmadosztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1902. évi szeptember hó 7-én.

Ferencz József, s. k.

Gróf *Szechenyi* Gyula, s. k.

A honvédelmi miniszter Temesváron. Báró *Fehérváry* Géza honvédelmi miniszter, tegnap választói meglátogatására Temesvárra érkezett, hol a miniszter tiszteletére *Telbisz* Károly polgármester szűkebb körű ebédet adott. Este a városi vígadó összes helyiségeiben 300 teritékes diszlakoma volt, melyen *Plaussich* Mátvás kir. közjegyző, a polgárság nevében köszönetet mondott a miniszternek megjelenéséért. Báró *Fehérváry* miniszter hosszabb beszédben válaszolt s sajnálatát fejezte ki, hogy tennivalói és betegségei miatt négy éven át nem látogathatta meg választóit, kiknek eddigi bizalmáért, betegsége alatt tanusított jóindulatukért s diszpolgárrá való megválasztásáért hálás köszönetét nyilvánítja. Nem akar beszámolót tartani, de biztosítja választóit, hogy a kormány a kiegyezési tárgyalásoknál, mint minden eselekedetében, az ország érdekeit tartja szem előtt, örömmel konstatálja a kereskedelem és ipar folytonos magyarosodását s azon észlelhető haladást, mely békésen és biztosan emeli az ország jólétét. Köszöni a polgárság bizalmát, élteti a munkás polgárságot és vezetőjét, *Telbisz* Károly polgármestert. *Telbisz* a város polgársága nevében megköszöni az elismerő szavakat és biztosítja a minisztert, hogy a város továbbra is az eddigi hazafias uton fog haladni.

tartalommal, vaskovand, pirit, ólom, ditroil és neogen képletek barnaszén jelentékeny mennyiségeivel, eruptió kőzetek, trachyt és bazalttal és mésztufflerakodások gazdag szén-sav tartalmu források fakadnak és a borviz ered.

E természetadta gazdaságban bővelkedő vidék mely méltán vetekedik Svájc szépségével teljesen elhagyott. Sajnálatos, hogy *Toplicáig* és a *Marosvölgyön* nem vezet vasut *Borszékig*. Pedig, Uram isten! e remek fürdő megérdemli a legmeszebbmenő pártolást s a kivándorló székely oly széles medrű iparágak meghonosítását, mely őket keresettelátná el. — Magában *Borszéken* akarják a tejtermékek feldolgozását, baromfitenyésztést meghonosítani? de szerény nézetem szerint helyesebb volna sok más a megteremtendő fagyártmányok eszközök és játéktárgyak előállítására, üvegiparfejlesztés, bányászat stb. fellendülésére törekedni. Nemesak nemzetgazdászati szempontok, de nemzeti politika szükséges ahhoz, hogy a szélesség zömén segítsünk, ki használatlan heverő kincseket rejtő fenyves erdei és sok más nyers anyagai kihasználása és értékesítése keretében, mert bizony vétek elzúlni hagyni saját életrevaló fajúkat és hazánk eme védőbástyáiban tömegesen élő véreinket.

Vadászati szempontból pedig ezen *Borszék*hez mint központhoz csatolható havasterület, fenyves őserdőivel, legelőterített magaslataival,

sziklás falaival, csoportozataival, medve- és jégbarlangjaival, tavaival és visszhangosaival, gazdag völgyeiben folyó tömértelen vizeivel, patakjaival, melyektől a *Maros* az *Olt* és *Beszterce* folyamok keletkeznek, hol egyedül talán még a marhatenyésztés ad ez idő szerint kenyeret a népnek, mely népnek meg kell küzdeni és védni hasznos állatait a számtalan duvad ellen, nevezetesen a számtalan medve ellen, mert csak egyes községek határán százakra menő szarvasmarhát, juhot marczangolnak évente szét a medvék, farkasok és a hiúz. Tartanak ugyan hivatalos vadászatokot, de valóban szegényes eredménnyel és többet pusztítanak el vadászok, kik tüzzel-vassal igyekeznek a medvék bőrét megkeríteni, melyért lődj is jut, vagy a kárt valló pásztorok elszántságuk után. Sok vadász-epizód is fordul elő, melyek közül néhányat felsorolok.

Egy medve a juhnyájba kapott és a juhot megragadva vitte magával, de a pásztor se volt rest, komondoraitól kísérvé folyton nyomába tört. A medve a támadó juhászok ellen védekezendő elejtette prédáját és a kutyák által hajszolva tovább iramodott. A pásztorlegény vállára kapta a holtra sérült juhot és hazafelé ballag nyájához, azonban egyszer csak érzi, hogy valaki hátulról átöleli úgy hogy elejtette a megmentett juhot megfordul és látja hogy a barátságos ölelkező

ugyanaz a medve ki másfelől valószínűen az üldöző kutyák elől elmenekülvén a pásztor utjára került és visszazagadta zsákmányát, a pásztor pedig busan nézte a prédájával tovairamodó medvét.

Alig két hete történt ez s a helyét megmutatták nekem, hogy egy medve egyik legelésző tenehet vitte el olyképp mint ez történni szokott, hogy a medve a szegény áldozatra ugorván annak marját harapva azt kényszerítte őt, lovagolni tovább vinni saját vesztőhelyére, mert a nagy erejű medve első lábaival a szegény állat hátán kapaszkodva a hátsó lábaival előre menésre kényszerítte azt. Több pásztor levén, azok kutyákkal utána iramodtak, a medvét utolérték s mivel a kutyák és ők is a medve hátsó lábaiba kapaszkodhattak, azt egy árokba döntötték és ott aztán baltákkal agyonverték.

Egyik esetben pedig a halálosan megsebzett medve szembeszál egyik vadászszal, ki halálfiat lett volna a medve ölelésétől, ha a medve kimerülten egy gyenge simogatásnál többre képes lett volna, mert ott ugyszólván a vadász karjaiban adta ki páráját.

Es sok hasonló eset fordult elő, hol a szegény székely csak bátorsága és elszántága révén, baltájával kezében küzd a toportyánféreggel, mint ott a medvét hívják. Azonkívül vannak ott öreg medve-vadászok, kik semmi fáradságot sem kímélnek, hogy medvét ejtsenek

BUTOROK

egy központosított, mint rendszeresre tegyszerűbbül a legfinomabb kivitelű legjutányosabb kaphatók

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél.

E lapra bivatkozott tíz százalék engedményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körút 8 sz.

(Andrássy-ut közelében).

oo Nagy képes árjegyzék ingyen. oo

A kereskedelmi törvény revíziója. Az igazságügyminiszteriumban tegnap dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter elnöke alatt szűkebb körű tanácskozást tartottak a kereskedelmi törvény revíziója kapcsán, a *csalárd átruházások* tárgyában. A tanácskozásban részt vettek: Mohay Sándor és Bernáth Géza államtitkárok, Lányi Bertalan miniszteri tanácsos dr. Fodor Armin, az igazságügyminiszteriumba beosztott kir. táblai bíró, továbbá Décsy Zsigmond kuriai tanácselnök. Nagy Ödön, a budapesti kereskedelmi- és váltótörvényszék elnöke, Neumann Ármán országgyűlési képviselő és dr. Baumgarten Károly kir. táblai bíró. A kereskedelmi és iparkamarák, valamint több hivatott szaktestület felolvasott véleményei alapján indult meg a vitatkozás s szóba került az előadói javaslat tervezete közel 3 órán át tanácskozott a bizottság s az elkészítendő törvényjogi vonatkozásait megvitatta, legközelebb ismét folytatni fogja a tanácskozást.

Darányi ötéves beszámolója.

I.

Mikor Darányi Ignác az 1895-ik év végén a földművelésügyi kormányt átvette, a földbirtoklás körülből éppen elérte legmagasabb fejlődési fokát.

A kötött és nagybirtokok száma rohamosan emelkedett, egész megyék lakosságának szívan föl életadó forrásait nem csak a jelenben, de a beláthatatlan jövőben is. A fennálló hitbizományoknak több mint fele, azaz 54. 1870-től 1893-ig keletkezett (ezelőtt 183 év alatt, a rendiség idejében nem keletkezett több 37-nél!) a Dunántul az összes földterület 14 százalékát kötötte le, sőt Sopron és Moson megyéknek egynegyed része hitbizományi birtokká lett.

A középbirtokok osztály eladósodása és a végpusztuláshoz való rohamos közeledése közmondásá vált. Helyzete annyira tarthatatlannak látszott, hogy a kormány, mely megmentésén gondolkodott, a közvetlen segítségre már nem is talált módot és a vérükből való vér, Tisza Kálmán, a gentryt csak úgy vélte megmenthetőnek, hogy letört, vagy ingadozó tagjaival megtönte a közhivatalokat.

Hogy a kisbirtokos osztállyal, és a törpebirtokú parasztagazdákkal mi történjék? ezzel a kérdéssel egyáltalában senki sem foglalkozott. Az ország lakosságának óriási többségét teszi bár ez az osztály — a kormánynak nem volt programja, ezek fölsegelésére. A dob szakadatlanul működött, a földönfutóvá tett parasztszámok száma évenként tizezerrel szaporodott, növelvén az agrárproletárok millióit, s hogy

el, számítva a csekély 8 frtos lödíra, melyet egy bemutatott friss medvebőrért nyernek. A medvét törbe csalják felállított vassal, mely lánczhoz van erősítve, végén vasmacs-kákkal és meg fogják. Ha a medve a vasba lép, akkor menekülni akarván, az erdő számos gyökérzetén megakad, úgy hogy akkor könnyen számol be a koptánt állító medvevadásznak bőrével, ki könnyen megközelítheti, lelővi vagy baltájával agyon sújtja. De van eset, hogy a kaptán áttöri a medve bubcsontját, akkor az leszakad, néha a medve harapja le az akadályt, akkor a medve három lábán menekül el és így beszélnek most egy olyan háromlábú hatalmas erős medvéről, ki roppant kárt okoz még most is, és ámbár sokszor nyomásba jöttek eddig sem került lelövésre. Hasonlólag beszélnek szemtanuk egy hatalmas két éves tinóhoz hasonló nagy vadkanról kit hasztalan üldöznek. — Így aztán vannak hatalmas duvadak, melyekről a nép hite szerint ördöggel vannak czimboraságban és ezeken nem fog golyó s ha vele találkozik ember, az biztosan halálra. Ritka esetben lesz a medve emberhüsvő, de ha ezt megkóstolta és megszokta akkor irgalmatlan mert állítólag a sirokat is feldulja. Különben a medve nagyon ovatos és kerül minden veszélyt és csak akkor száll szembe és veszedelmes ha bántják, megsebzik vagy próbáját akarják elvenni tőle. Így történt egy hollói emberrel ki elveszett marhájának keresésére indult és megtalálta éppen akkor a midőn egy medve lakmározik. Persze a medve vélt ellenesét úgy földhöz tapintotta, hogy sebeiből ma sem épült fel a szegény ember; míg a medve látva ellensége tehetetlenségét visszavért lakmározásához. A medve nem tartja meg minden időben fekvő és tartozkodó helyét s

ezeket a rendes uton munkával láthassák el, a valószínűsége napról-napra hanyatlott. A tengerentuli verseny már akkor megtörte a gabna árakat, s elkövetkezett az az idő, midőn Magyarország 56 millió hold termőföldre nem tudta többé eltartani a 18 milliónyi lakosságot.

Következett ebből a kivándorlás a szélrózsa minden irányába, a Száván tulra, Moldvába és Amerikába és végül a mezőgazdasági munkások országos sztrájkja, mely egy milliárd korona értékű termésünk tönkretételével alapjaiban rázkódtathatta volna meg Magyarországot közgazdasági helyzetét, fizetőképességét, sőt államiságát is.

Ebben az állapotban találta Darányi hivatalba lépése idején Magyarország földművelés ügyét.

Azóta hét év mult el.

Hogy e hét év alatt mi történt mindnyájan tudjuk, kik Darányi intézkedéseit figyelemmel kísértük, és számon tartottuk, hogy programjának, átgondolt tervezetének egyes pontjait mely lelkiismeretes következetességgel valósította meg.

Darányi előtt mikor tárczája ügyeit átvette, világos körvonalakban állott nagyszabású terve. Onnan indult ki, hogy az a terület, mely Magyarországon a földművelés rendelkezésére áll, nem 18 milliónyi lakosságot, de ennek kétszeresét tarthatná el jólétben és bőségben, miért is hazánk a leggazdagabb és a legnépesebb európai birodalmak sorába emelhető — pusztán földje termő erejének okos és helyes kiaknázása által.

Ennek a megvalósításához azonban rengeteg szaktudásra és vasakaratra volt szükség.

Más szavakkal: tisztában kellett lenni a *teendővel* és az *eszközökkel*.

A teendő az volt, hogy *új gazdasági ágazatokat* kellett meghonosítani, melyek lehetővé tegyék, hogy az őstermeléssel foglalkozó néposztály a magtermelésről fokozatosan áttérjen a kert-gazdálkodásra, az állattenyésztésre az állati termékek feldolgozására.

Hogy e tekintetben a külföldön minő példákra találni, elég legyen csak a skandináv népek gazdálkodására rámutatnom. Dániának például a területe nem nagyobb mint nálunk a Tisza-Duna köze-é, tehát Bács-Bodrog, Pest, Heves és Négródmegyei és ez a kis ország vajból, sajtból, gyümölcsből, tojásból, baromfiból és tollból 1897-ben 191 millió koronát vett be Angolországból. Hogy mily óriási összeg ez, csak akkor tűnik ki ha összehasonlítjuk amiféle cikkekünk a gabonaneműek értékével, amely (a liszttel és a hüvelyesekkel együtt) ugyanabban az évben nem rugott többre 294 millió koronánál!

ha az élleme elfogy vagy ha a legelő-marha a havaslegelőről lekerül, a málna és gomba elfagy, akkor ő is lejjebb száll a bükkönymaghoz sőt a kukoriczásokat is szívesen keresi fel, míg eljön ideje, hogy a jó korbán levő medve is állandó barlangjához húzódik, melyből míg az idő kedvez, még tesz vadászati kirándulásokat és így rendre barlangját söpri, tisztázza, a téli álomnak veti magát. Megvadászása hajtás utján a legeredményesebb, de ezt kevés lárna, szél ellen és nagy óvatossággal történjék — a szembe jövő medve fejlődést kíván, azért némely vadász reá kiált, midőn a földnek fejét hordó azt felemelvén, jó torok és szügylövésre nyújt alkalmat. De a legtöbb vadász távozás közben oldalban adhatja meg a halálos lövést, s ha akkor megsebzí, többnyire tovább iramodik. Jó öblü puská biztos szem és kéz, de főleg hidegvér és lélekjelenet kell hozzá.

Beszélik, hogy a csiki havasokban azért tömegtelen a medve, mert aránylag a szaporulat a lelövöttek és elpusztítottak számával nagyobb. Ottani vadászok száz számra becsüik a létszámot s így bátran remélhetni, hogy ha hajtóvadászatok szakszerűen tartatnának, sok medve számolna be bőrével. — Hasonlóan van sok vaddisznó — ebből is ejtethő 20—30 drb. — tavasszal pedig a fajdkakas vadászat, melyből igen sok van, gyönyörű vadász eredményeket nyújthat.

Es ezen nagy terjedelmű természeti szépségekben gazdag területeken külföldi vadászok fognak élvezeteket keresni, mert egy vállalat van, mely külföldön e czélből hirdetések utján már is toborzott erre vállalkozókat, kik minden bizonynyal szép eredményt és gazdag duvad zsákmányt, különösen, medvéket fognak ott *szerezni* az október közepén rendezendő vadászaton.

Ez az egyetlen statisztikai adat alkalmas megvilágítani az óriási cselekvési tért, ami egy genialis és ambiciózus ember számára a magyar földművelésügyi kormány élén kínálkozik. Mert a dán földművelő a maga kis földjén, mely jóval terméketlenebb a magyar Kánaánnál, olyan eredményt tud elérni, — mennyit érhetünk el mi, ha egyszer a magyar kisbirtokost rátudjuk venni, hogy a buza és a gabona termelést ne orszákolja, hanem csináljon kertet a földjéből és azon kerti terményeket állítson elő?

Itt következik azonban egy rettenetes nagy bökkenő — hol vannak ugyanis azok az *eszközök*, melyek a világ legkonzervatívabb népét, a magyar parasztot rávegye, hogy apai szokásaival szakítva, más elvek szerint gazdálkodjék az ősi mesgyén? Hiszen örökké emlékezetes marad az a makacs ellenállás, melyet az ötvenes évek elejéig használatban volt faeke helyett Angliából behozott vaskék ellen, közel husz éven át folytatott nálunk a föld népe!

Darányi a czéllal együtt az eszközöket is megtudta találni.

Első sorban is érintkezésbe lépett a vármegyénkinti egyesületekkel, a mely alkalmassá vált arra, hogy egy két év alatt az egész ország földművelő lakossága körében elterjessze az új gazdasági ágak hírét, hasznát és meghonosítások föltételeinek ösmeretét.

Ez az intézmény: *a gazdasági népies előadások* intézménye. A mult esztendőben 1400 községben tartottak ilyen előadásokat, mintegy 350 ezer kiscsajda számára. Az előadásokat gazdasági szak- és vándor-tanárok, s a gazdálkodásban jártas középbirtokosok, papok és tanítók tartották, s hogy ezek hatása maradandó legyen, népies füzeteket is osztottak ki köztük ingyen.

Hogy a néptanítók a felnöttek oktatásának e gyakorlati haszonnal járó munkájukban résztvehessenek, Darányi a közoktatásügyi miniszterrel egyetértve kivitte, hogy az összes tanítóképző intézetekben ezentul rendes tárgy lesz a mezőgazdaság, de ezenkívül színidei mezőgazdasági tanfolyamokat is tartat néptanítók számára. Legérdekesebb újítása azonban e két miniszternek az, hogy *az egész népoktatást népoktatási gazdasági alapra helyezték* és ehez képest megkezdtek az összes községekben *a gazdasági ismétlő-iskolák felállítását*.

Ezzel azonban még koránt sincsenek kiemertve a Darányi által létesített gazdasági népoktatási intézmények lajstroma. A felolvasásokon kívül ugyanis szervezett népszerű *tanfolyamokat* is, nemkülönben közipari tanfolyamokat, a földműves iskolák számát 19-re emelte, és ezek mellett kiscsajdák fiai számára, *téli tanfolyamokat* létesített, hol a katonasor előtt levő gazdafiuk 5 hónapon át államköltségen, reggeltől estig tartó elméleti és gyakorlati oktatásban részesülnek.

Hogy e minden irányban hatni tudó és rendkívül széles alapon megindult működésnek minő kézzel fogható máris szerencsés eredményei mutatkoznak, erről a mult eredményeit is feltüntető összehasonlító statisztikai művet bocsátott ki mai nap a földművelésügyi miniszterium: *Magyarország-Földművelésügye 1897—1902.* czímmel.

E könyv az összes gazdasági ágazatok (a régiék és az újak) terén elért eredményeket ösmereti, reális adatokban, világos áttekinthető módon. Ez adatok a legörvendetesebb eredményeül tekinthetők a mai kormányzat működésének és nagy érdekességükön fogva külön cikkben fogok ösmeretetésükbe bocsátkozni.

Déri Gyula.

KÜLFÖLD.

Az amerikai forradalom. Több mint két esztendeje dul már a kis venezuelai köztársaságban a forradalom, melynek okozója a köztársaság jelenlegi elnöke *Castró* tábornok, akit három év előtt mint népszerű szabadsághóstit választottak meg az elnökségre. Azonban mióta nagy ur lett, rajta is teljesedett a nagyság átka, valóságos kényur és hatalmaskodó zsarnok lett belőle. Zsarnokoskodását végre is megunt a nép s *Matos* s *Wribe* tábornokok felkelést indítottak ellene. *Castró* csatát-csata után veszt s most nagyzási hóbortja révén súlyos diplomáciai összeütközésbe jött az *Egyesült Állomokkal*, *Németországgal*, *Angliával* és *Franciaországgal*, kik erélyes fellépésre készülnek ellene s példás elégtételt vesznek a garázda elnökön, ki a kábeleket is elvagdaltatta, hogy *Europa* ne őrtesül-

hessen önkénykedéséről. Egy ma érkezett sürgöny szerint *Mathos* felkelő vezér *Kamataqu* mellett egyesült *Mendora* tábornokkal s hadseregük 6000 emberből áll. Október 1-én Castro elnököt Villa de Cura közelében 4000 emberrel visszavonulásra kényszerítették a felkelők a Castro most *Los Teques* mellett áll. A kormánycsapatok a felkelőket *Barcelona* mellett e hó 5-én meg akarják támadni.

Szerbia válsága. Szerbia válságos helyzetén ugylászik megkönnyült az Ottomán bank, mert újra megkezdte az elejtett pénzügyi tárgyalásokat *Vuics* miniszterelnökkel, kit *Naville*, az ottomán bank elnöke arról értesített, hogy a bankok hajlandók Szerbia 15 milliónyi előleg számlájára még 5 milliót kiszolgáltatni, úgy hogy a szerb kormány a már kifizetett 1 és fél millióval és az autonom monopolum-igazgatóságnak előbb kölcsönzött 2 millióval összesen 8 és fél milliót kapna. A hátralékos 6 és fél milliót a bankok az új 60 millió kölcsönkötvényeinek átvételkor fogják kifizetni a pénzügyminiszternek, *Vuics* miniszterelnök jövő héten Párisba utazik, a tárgyalások befejezése és a kötvények hivatalos jegyzésének kieszközölése végett.

VIDÉK.

(—) **Tanulók jutalmazása.** A F. M. K. E. Szepes vármegyei választmányának iglói bizottsága, az iglói róm. kath. és ág. h. ev. elemi népiskoláknak 50—50, az iglói községi iparostanulósiskolának és az izr. elemi népiskolának 40—40, a fehérvizhollópatoki ág. h. ev., az iglói róm. kath., az iglókishnilecei róm. kath., s az iglónagyhnilecei róm. kath. elemi népiskoláknak 30—30, végre az iglói állami tanítóképző intézet gyakorló iskolájának 10, összesen 310 koronát ajándékozott, a magyar nyelvben kiváló előmenetelt tanusító tanulóknak magyar nyelvű könyvekkel megjutalmazására.

(—) **A havasi javak igazgatója.** A Lázár Menyhért lemondásával megüresedett havasi javak igazgatói állására kihirdetett pályázat határideje lejárván, arra — teljesen megbízható forrásból nyert értesülés szerint — egyetlen pályázati kérés érkezett be és pedig dr. Csiky József csik-szeredai ügyvéd, kinek közfelkiáltással való megválasztása ezek szerint bizonyos.

FŐVÁROS.

| **A filharmóniai-társaság kérelme.** A székesfőváros közgyűlése két ízben is elutasította a filharmóniai-társaságot a szubvenzió iránt való kérelmével. A társaság most beadványt intézett a tanácshoz az iránt, hogy ha már a részére nem ad szubvenziót (évi 6000 koronát), engedje át ezentúl a hangverseny estéjén díjtalanul a pesti Vigadó termeit, amelyeknek a bérösszege körülbelül szintén évi 6000 koronára megy. A tanács javasolja a kérelem teljesítését, mert érdekében van a fővárosnak, hogy a társaság ne szüntesse meg művészi működését. Mi pedig azt hisszük, hogy a kérelem fölött vitatkozni sem lehet, olyannyira jogos ez.

TÁVIRATOK.

A szén sztrájk.

Páris, okt. 4.
A *Matin* egyik munkatársa beszélgetett egy szénbánya igazgatójával és több nagy szénkereskedővel, akik úgy nyilatkoztak, hogy a bányamunkások közös sztrájkja esetén nem kell a szénárak jelentékeny emelkedésétől tartani.

Washington, okt. 3.
Mitchel, a munkásszövetség elnöke ma este azt mondta, hogy a sztrájk tovább fog tartani. Bizik benne, hogy a sztrájkolók fognak győzni. A sztrájkolók képviselői megígérték *Roosevelt* elnöknek, hogy minden tőlük telhetőt el fognak követni, hogy erőszakosságok ne történjenek. A vasúti társaságok képviselői kijelentették, hogy a harcot folytatni fogják. Az államtól fognak védelmet kérni és ha ezt megkapják, erős meggyőződésük, hogy elég emberük lesz a szükséges szén termelésére.

Transzvál kölcsöne.

London, okt. 4.

A *Financzial News* jelentése szerint *Chamberlain* gyarmattügyi miniszter a parlamentben törvényjavaslatot fog benyújtani, amelyben felhatalmazást kér arra, hogy Transzvál számára 30 millió fontnyi kölcsönt vehessen fel. Ezen az összegben vissza fogja vásárolni a búrok által annak idején kibocsátott kötvényeket és fedezni fogja a közjó érdekében szükséges munkák költségeit. Transzválnak a hadi adóhoz való hozzájárulását 3—4 évvel elhalasztják, a hozzájárulás maximuma az 50 millió fontot meg nem haladhatja.

NAPIHIREK.

A király nevenapja.

Budapest, okt. 4.

Ferencz-József király nevenapját a szokott fényvel ünnepelte ma meg a főváros közönsége. A miniszteriumokra, a két városházára, a színházakra, az egyetemekre, bírósági és egyéb középületekre kitűzték a nemzeti lobogót. Zászlódszít öltött a lánczid és végig az egész dunai kikötő. Az idegen államok konzulátusai saját nemzeti lobogóik kitűzésével ünnepeltek. A főváros templomaiban hálaadó istentiszteleteket tartottak, melyeken résztvettek a polgári és katonai méltóságok, a nagy közönség és az iskolák növendékei.

A hivatalos főistentisztelet délelőtt tíz órakor volt a budavári koronázó *Mátyás* templomban. A rend fenntartásáról *Máltás Hugó* rendtartótanácsos és *Beniczky* felügyelő vezetésével egy szakasz gyalog- és lovasrendőr gondoskodott. A templom főhajójában alabárdos koronázók alkottak diszorszeget *Anders* kapitány parancsnoksága alatt.

A szentély padsoraiban foglaltak helyet: fényes díszmagyarban a megjelent előkelőségek között: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Wlassics Gyula*, *Darányi Ignác*, *Láng Lajos*, *Plósz Sándor* és *Cseh Ervin* miniszterek, *Gromon Dezső* államtitkár, *Szabó Miklós* a kuria, *Oberschall Adolf* a királyi tábla, *Wekerle Sándor* a közgazgatási bíróság elnöke, *Beniczky Ferencz* főispán, *Zichy Nándor* gróf, *Szalay Imre* minisztertanácsos, a nemzeti muzeum igazgatója, *Rudnay Béla* főkapitány, *Sélley Sándor*, *Berczik Arpák*, *Molnár Viktor* és *Schyttva István* min. tanácsosok, *Szohner Antal* és *Gerenday György* min. osztálytanácsosok, *Márkus József* főpolgármester, *Matuska Alajos* h. polgármester, dr. *Kéty Károly* tudományegyetemi és dr. *Hosvay Lajos* műegyetemi rektorok a két egyetem tanácsának élén, *Fazekas Gusztáv* h. alispán, *Cusani márk* olasz, *Barjaktarovics* szerb, *Tinayre* francia, *Fortanier* holland főkonzulok, továbbá számos fővárosi bizottsági tag.

Az ünnepi misét *Vaszary Kolos* biboros hercegprímás pontifikálta, *Várady Arpád* püspök, *Walthat Gyula* primási irodaigazgató, *Kollányi Viktor* jáki apát, *Krizsán Mihály* szeméniáriumi kormányzó, *Klinda Teofil* kanonok, *Andor György* primási titkár, dr. *Nemos Antal* budavári apátplebános és *Kurcz Vilmos* fevenzvári apátplebános segédletével. A templomi ének és zenekar *Mozart* A-dur miséjét adta elő. *Várady Sándor* a m. kir. Opera tagja graduáléra dr. *Paradieser János* járásbírónak „*Mihi antem nimis*” kezdetű új betéjét, majd a *Királyhimnusz*t énekelte orgonakísérettel. Az orgonát *Dégel Frigyes* mérnök játszotta. A szólokat *Vavrinecné*, *Ertl Anna* és *Juhász Ferencz* énekeltek.

Istentisztelet után a misén résztvevő előkelőségek a miniszterelnöknel tisztelegtek, ahol aláírták a kitett üdvözlő ívet.

Vaszary *Kolos* bibornok hercegprímás pedig az ünnep alkalmából diszebedet adott budavári palotájában.

A tabáni szerb templomban is méltó módon ülték meg a király nevenapját. Délelőtt tíz órakor ünnepi nagy mise volt, a melyen *Bogdanovics* *Luczián* budai szerb püspök pontifikált *Nedelkovic*

Vladimir budai főesperes és dr. *Dimarievics* *Vladimir* pesti plébános segédletével. A templomot ez alkalommal egészen megtöltötte az előkelő közönség.

— **Időjárás.** Europa felett a levegőnyomás különbségek kisebbek lettek és az északnyugoti magas nyomás Közép-Europába nyomult. Északkeleti meg délnyugoti Európát pedig depressziók borítják. Európában az idő hűvös és szárazabb volt. Jelentékenyebb esőzések voltak Franciaország déli partjain meg felső Olaszországban, Oroszországban pedig havazott. Nálunk is jelentékenyen sütyed a hőmérséklet, különben pedig változékony és sok helyütt esős volt az idő. *Jóslás:* Változékony és hűvös idő várható, elvéve főleg délnyugatról esővel. Hőmérséklet: 11-7 C°.

— **Október 6.** Nem hivatalos tünne. A magyar állam nem becsüli annyira nagy halottait, hogy hivatalosan is megülje emlékeztük napját. De amit a hivatalos hatalom elmulaszt, azt kárpótolja a nemzet osztatlan kegyelete, mely hazafias fájdalommal zárándokokol az aradi vértanuk sírjához. Fél századnál hosszabb idő mulott már el az emlékezetes gyásznaptól. Hungária érzébeöntött szobra hirdeti a hősök dicsőségét, de ha az idő misztikus ködbe borította is a gyászos eseményeket, azt a bizonyos bécsi fátyolt még se szöhetné elég sűrűre, hogy Magyarország mint állam tünnepelhesse a tizenhárom emléket. Az országos kegyelet azonban annál nagyszerűbb lesz október hatodikán és a nemzet együttes kegyelete hallgatja majd a beszédet, melyet *Barabás* *Béla* képviselő mond azoknak, kik az aradi jeltelen sírhoz zárándokolnak. „Nemzet, mely nagyjait meg nem becsüli, mihamar elpusztul”, mondja a sarkalatos tétel. Mig az ország osztatlan kegyelete ily tisztelettel üvezi október hatodikát, mint a mai korban, addig a magyar élni fog és híret nevét fenn tartja az aradi vértanuk emléke, akik meghaltak az eszméért, amit Magyarországnak és hazának nevez a történelem,

— **A király nevenapja Bécsben.** A király nevenapját tünnepi istentisztelettel ülték meg Bécs valamennyi plébánia templomában és imaházában. Az istentiszteleten megjelentek az állami és városi hatóságok és a tanulóifjúság. A szolgálatban nem lévő helyörség számára a helyörségi templomokban tartottak istentiszteletet. A Fogadalmi-templomban tartott istentiszteleten jelen voltak *Ferdinánd*, *Ferdinánd Károly* és *Rajner főhercegek*, *Bolfras* főhadsegéd és a tábornoki kar. Az istentisztelet után a templom előtt felállított csapatok elvonultak a főhercegek előtt.

— **Koburg Lujza.** A XX-ik század e szerelmi martirjának ügye egyre kísért. A társadalom nem akar belenyugodni örültté nyilvánításába s most legutóbb egy német lap tudósítója férközött hozzá a lindenhofi sanatorium feltéve őrzött titkához. A tudósítónak sürült a purbersdorfi sanatorium volt direktívával beszélni. Tudvalevőleg a hercegasszonyt itt csukták el, mikor a döblingi ideggyógyintézet nem tartották többé alkalmasnak a számára. Az újságíró a többek közt a következőket írja:

--- Nyiltan és őszintén mondott el nekem a directice mindent, amit tudott, egyben kijelentette, hogy vallomását bárhol, bármikor, bármely bíróság előtt esküvel erősítheti meg. Mondta pedig a következőket:

--- Mikor 1898. ősz utóján purkersdorfi állásomat elfoglaltam, Koburg Lujza hercegasszony már ott volt internálva. A purkersdorfi sanatorium dr. *Rudinger* tanár, császári tanácsos tulajdona, aki egyszersmind orvosi vezetője az intézetnek.

A hercegasszony már Bécsből ismert engem és *Rudinger* tanár mint régi ismerősét jelentett be a hercegasszonynak. Megérkezésem első napján be lettem mutatva. Elrémültem, mennyire megváltozott, alig tudtam lábamon állni. Csodás szöke haja nem őszült meg, csak elfakult, szeme ki volt sirva, arca akár a részegé, veres és duzzadt volt a sírástól, egész magatartása szomorú és megtört. Szegénynek

HA IZZAD.

ha viszkot a teste, ha sémörös, ha bőrkülsővel vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely **Erényi-főle ICHTOL-SALI** GYPT. vegyen. Szagatlan. Ár 3 korona.

SZÉTKÜLDI: **ERÉNYI Diana-gyógyszertár**

Budapest, Károly-körut 5. szám.

Dob-utca sarok 79.) --- Főrakár: **TÖRÖK**, Király-u. 12. és **EGGER-gyógyszertár**, Váci-körut 17. szám.

ma rossz napja van, gondoltam magamban. Aztán láttam, hogy ilyen az ő rendes állapota, --- mindig ilyen maradt. És milyen volt a ruházata, amelyre azelőtt annyi sokat tartott! Istenem, hiszen nem volt rongyos, vagy piszkos, --- csak redukáltak, valahogyan elzülöttnek látszott.

A régi ruhákból csinált magának újakat. Szobáskájában asztalon, székeken, padlón kiterítette ruháit, erről leszedte a csipkét, amarra feltűzte, --- aztán leült a padlóra és ismét elől kezdte a munkát. Ez volt egyetlen szórakozása. Képzeld el a hercegő semmiféle helyzetben se lehetett el felügyelet nélkül.

Őn azt kérdezi tőlem, hogy örült volt-e ez a szerencsétlen szegény asszony?

Igenis, ez az asszony teljesen józan elméjű volt, végtelenül szomorú és levert, magába zárkózott és feltétlenül nyugodt. Rám azt a benyomást tette, mintha ő így gondolkodnék: itt vagyok, így vagyok; nem tehetek semmit, nem bánom, tegyetek velem, amit akartok, hiszen hiábavaló minden ellentmondás! Minden reménység nélkül nézett a jövőbe. Vak bizalmatlansággal viselkedett környezetére iránt. Mint egy külön, magába zárkózott világ élt magamagának a szanatórium világában, megközelíthetetlenül és kíváncsiság nélkül.

Soha se beszéltek róla, mint elmebetegéről. Soha semmiféle rokona meg nem látogatta, --- pedig Stefánia közvetlen közelben lakott --- és ha beteg lett volna, gondolom, mégis csak eljönne, kérdeznél, hogy jobbra vagy rosszabbra fordult-e sorsa. Dr. Rudinger tanár valahányszor a hercegnétől lejtött, nyomott hangulatának látszott és csak úgy beszélt róla: az a szegény asszony! És képzeld, a szegény, a nyugodt, soha extravaganciát nem mutató asszony lakására rácsokat kellett tenni, ami soha, sem azelőtt, sem azóta nem fordult elő a szanatóriumban.

Purkersdorfból Lindenhofba vitték a szerencsétlen asszonyt s már közel négy év óta szenved ott.

— **A király Budapesten.** A király október közepe táján jön szokos őszi tartózkodására Budapestre s teljes egy hónapig közöttünk marad. Az érkezés pontos napja még nincs meghatározva, de a budai várakban már mindent előkészítettek a király fogadására. November elsején egy két napra, mint minden évben halottak napjára Bécsbe megy a király, de onnan csakhamar visszajön s Budapesten több kulturális intézetben látogatást fog tenni.

— **A Mátyás-ünnep, József főherceg és a rendező bizottság.** Kólozsvárról kapjuk azt a meglepő tudósítást, hogy József főherceg családi gyász miatt nem fogván részt venni az e hó 12-én a Mátyás-szoborleplezési ünnepélyén, a theater paré és a bál is elmarad. A tudósítás erre vonatkozó része különben így hangzik:

Tegnap délután a diszelszóló rendezőbizottság gróf Bethlen Bálint elnöke alatt ülést tartott, melyen a bizottságok kimondták, hogy egy a város által rendezendő theater paré, mint a bál elmaradnak. A bizottság köszönetet mondott gr. Bethlen Bálint és dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanárnak az erdélyi lakodalom című korep előkészítéséért, mely természetesen szintén el fog most már maradni (!) A theater paréra a bizottsághoz intézett bejelentések érvénytelenek lettek, tehát aki helyről akar gondoskodni, forduljon közvetlenül a színház igazgatóságához. Ezek helyett a nemzeti színház igazgatósága fog fényes diszelszóló rendezni, melyen a kormány tagjai és a többi meghívott vendégek részt vesznek, másfelől ugyancsak a kormány tiszteletére este fél hat órakor a New-York szállóban 300 terítékű estebéd lesz.

A „színházi képtelenségek“ című bohózat egyik nevetettő jelenése jut ez alkalommal eszembe, midőn a hősnő a tragédia előadása közben rosszul lesz és a rendező körülbelül ezt jelenti. „A tragédiát kérem nem lehet folytatni, mert a primadonna beteg lett, de fogjuk helyette adni Blondint a híres kótéltáncost és egy nagy-szerű balletet.“

Távol állunk attól, hogy a főherceg fenséges személyét és érzelmeit kritizáljuk. Nagyon tudjuk méltányolni a családi gyászt és mély részvételt vagyunk irányában. De nagyon különös a rendező bizottság határozata, mely elfelejti, hogy a szoborleplezési aktus nemzeti ünnep, melynek minden fázisa az igazságos Mátyás király személyében érezbe öntött dicsőséges multnak emlékére szolgál. Ez a megemlé-

kezés szent, ezt nem szabad kevesbbiteni, akár megjelenik József főherceg, akár nem.

— **A braganzai herceg lemondása.** Ferenc József braganzai herceg, kit a londoni esetből kifolyólag csunyán meghurcoltak, lemondott a 7. sz. huszárezrednél viselt hadnagyi rangjáról. Lemondása katonai körökben nagy feltűnést keltett. A herceg egyelőre Bécsben marad néhány hétig és aztán hosszabb utazásra indul.

— **Botrányok az állami felső ipariskolában.** A technológiai iparmúzeum népszínház-utcai részén van az állami felsőbb ipariskola, melyben nap-nap után csufos botrányok játszódnak le. A fegyelmetlenség és zűrzavar a főváros iskoláiban amúgy is megbotránkosztató és az intéző igazgatóknak sokszor ugyancsak nagy gondot okoz rendet csinálni. Ha ez így megy tovább, a szabadjára eresztett diákság fékevesztett rakonezatlankodása tanintézeteink feltétlen elfajulását fogja okozni. A II. ker. állami főreáliskola egyik tanára: Tiber Agost az állami felső ipariskolában heti 3 órán a német nyelvet adja elő. Ez a tanár, ki hivatását nemesen fogja fel, a diákoknak nem engedi meg, hogy órái alatt más egyéssel foglalkozzanak, mint tanulással. E miatt a diákok hetek óta nap-nap után formális tüntetést rendeznek Tiber tanár óráin. Tegnap végre olyan nagy lett a botrány, hogy azt tovább szó nélkül nem hagyhatjuk, éppen az intézet reputációja érdekében felhívta reá a miniszter figyelmét. Midőn Tiber tanár osztályába lépett, a diákok óriási abuzgólással és e célra vásárolt szereplőkkel fogadták, úgy hogy a megrettent tanár kénytelen volt a folyósóra menekülni. A diákság ordítva utána nyomult. Az igazgató történetesen a folyosón volt és a tanár izgatottan jelentette ki, hogy mivel az ő bántalmazása a diákság részéről már elviselhetetlen és ennek megszüntetésére semmi nem történt, ő az intézetet nyomban elhagyja. Hegedüs igazgató pedig ott állott tanácsalanul és erélytelenül. Tudunk pedig eseteket, a midőn az igazgató erélyes is tudott lenni. Szeptember 19-én sokkal radikálisabb eszközökkel tudta elfojtani a diákok „merényletét“. Akkor ugyanis megtudta, hogy a diákok ki akarnak testületileg vonulni zászlójuk alatt a Kossuth sírházhoz. Nosza hamar, bezáratta a kapukat, a zászlót, és kicsapalás terhe alatt tiltotta meg a diákoknak a temetőbe vonulást. Azt hisszük, a megejtendő vizsgálat e züllött állapotokat ki fogja szüntetni és Hegedüs igazgató erélyességét arra a pontra fogja terelni, ahol arra feltétlenül szükség van.

— **A temesvári hadapród iskola.** Temesvárról táviratozza tudósítónk, hogy ott ma délelőtt tíz órakor avatták föl a hadapródiskola új épületét az összes katonatisztek, a városi, megyei és állami hatóságok jelenlétében. A felavatást Belopotocky Kálmán tábori püspök végezte Blaskovics Ferenc apát, Kun kanonok, Schrader és Gula tábori lelkészek segédletével. A felavatás után fényes tábori mise volt, amelynek befejeztével Ámon alezredes, a hadapródiskola parancsnoka az intézet növendékeihez lelkes beszédet intézett, amelyben a legfőbb hadur iránt tántoríthatatlan ragaszkodásra és hazaszeretetre buzdította őket. Utolsó szavaira a király új szobráról lehullott a lepel, mire Schwitzer hadtestparancsnok mondott beszédet, amelyet a következő szavakkal fejezett be: Ez a szobor szimboluma a hűségnek és szeretetnek az összes alattvalók álláskülönbség nélkül való áldozatkész odaadásának. Lelkünk mélyéből a mindenhatóhoz az a fohász száll fel: Isten tartsa meg O Felségét, a szeretett császárt és királyt népei javára. a hadsereg tüvére az emberi kor legvégső határáig. O Felsége éljen! A hadtestparancsnok beszéde után hatalmas éljen és hoch kiáltások között 24 ágyulóvész dördült el. Az ünnepély a kivonult csapatok elvonulásával végződött.

— **Az ügyvédi üzérkedés.** A kliensekkel való üzérkedés, mely az ügyvédi kar tekintélyének már annyit ártott, méltó fenytésben részesült egy mai nappal kelt jogerős határozat alapján. Az eset következő: N. dr. budapesti ügyvéd még a mult évben fenytőt feljelentést tett L. és társa budapesti szabó cég tagjai ellen. E feljelentésben előadja, hogy nevezett cég több rendbeli követelést adott át neki behajtás végett, melyekre ő a cégnek 280 korona előleget adott oly megállapodás mellett, hogy a behajtandó összeg fele N. ügyvédet fogja illetni, ellenben utóbbi a megbízó cégnek nem lesz jogosítva be nem hajtás esetén költségeket felszámítani. Feljelentését N. dr. arra alapítja,

hogy L. és társa cég tagjai az átadott követeléseket behajthatóknak állították, holott azok behajthatatlanok, sőt a keresetek legnagyobb része kézbesíthetetlenek voltak és így a feljelentő ügyvédnek jelentékeny kára támadt. A büntető bíróság panaszoltak ellen az eljárást megszüntette és határozatát a kir. ítélőtábla helybenhagyta. Az ügyészség azonban ez ügy tárgyalása folyamán az ügyvéd részéről elkövetett súlyos fegyelmi vétséget látott és az iratokat az ügyvédi kamarához tette át, mely az ügyvédet az ügyvédség hívatásával meg nem egyező üzérkedés miatt vád alá helyezte s ezt a határozatot a m. kir. Curia mai nappal helybenhagyta.

— **Botrány a törvényszék előtt.** Özv. Bugya Györgyné ma lopás miatt vádolva állt a budapesti törvényszék vádtanácsa előtt. A főtárgyaláson Oldh András elnök felszólította Selig Antalnét tanut, hogy mondja szemébe vádlottnak bűnét. A tanu ezt megtette, min a vádlott annyira feldühödött, hogy felugrott helyéről s a panaszos felé rohanva így kiabált hozzá:

Szentelen... Nyomorult... hazudsz. Az elnök hiába esengetett s a börtönőröknek is csak hosszas erőlködés után sikerült a megvadult asszonyt helyére tuszkolni. Selig Antalnét tovább folytatta terhelő tanuvallomását s Bugyinét ismét felugrott s úgy rugta hasba az öreg asszonyt, hogy az elesett. A börtönőrök megragadták a dühtől tajtékozó asszonyt s levitték ezellájába. A tárgyalást azonban néklküle is folytatták s mikor az elnök az itélethirdetésre felvezetett, összeszorított ököllel fenyegetődzött, mikor meghallotta az ítéletet így kiabált az elnökre; — Engem két évi fegyházra ítélték... két évi fegyházra — ordította, mi közben a bűnjelt képező abroszokat tépni kezdte.

Az elnök intésére lefoglák és karjánál fogva leszorítva tartották. De még akkor sem szűnt meg kiabálni és így folytonos zaj közepette ért véget az ítélet kihirdetése. Midőn meghallotta, hogy az ügyész nem nyugszik meg az ítéletben, feleje fordult átközésével:

— Hát van magának lelke, — ordította, — van lelke, hogy négy árvát megfoszszon anyjuktól! Itt hangja zokogásba fult és folytonos toporzékolás között végül elhagyta a tárgyaló termet.

Az elnök 24 órai fenékszárkával büntette meg Bugyinét mai viselkedéséért.

— **Halálozások.** Bodnár Lajos államvasuti főtisztviselő tegnap 62 éves korában Budapesten meghalt.

Özv. Rajkovich Márk székesfővárosi tanácsos özvegye tegnap Budapesten meghalt.

Buzáth Károly ügyvéd, nyugalmazott főszolgabíró, Bereg vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, volt 48-as honvéd őrmester, 72 éves korában Munkácsen meghalt.

Wodzicki József osztrák-magyar követ, a belga udvar körében tegnap Morován meghalt.

— **A tuberkulotikus gyermekek.** Sok gondolkozásra való dolgot ad most a meiningeni kormány egy rendelete. Október elsejétől fogva ugyanis eltiltotta a tuberkulotikus gyermekeknek az iskolába írást. E mindenképen mélyre ható rendelet után felmerül a kérdés, hogy mi történjék hát voltaképen azokkal a szerencsétlen gyermekekkel, akik e szörnyű betegségnek áldozatai? Megismétlődjék rajtuk a spártai nevelés rendszere, amely a csenevész, beteges gyermekeket egy hegynék a csucsára tette ki, hogy ott veszszen? Avagy külön e célra megvizsgált és tüdővésznek diagnosztikált tanulókat alkalmazzanak az e célra külön felállított iskolákban? Szóval a meiningeni kormány nem gondolt azokkal a nehézségekkel, amelyeket a betegségek terjedésének megóvására irányuló rendelet idézne elő, ha azt másutt is követnék. Mindenesetre azonban fontos társadalmi probléma, amely fölött ezután sokat fognak még vitatkozni.

— **Kézrekerült betörő.** A fővárosban a közelmúltban számos betörés történt, melynek tettesét a rendőrség daczára szorgos kutatásainak nem tudta kézrekeríteni. Mint tudósítónk jelenti, a hosszú keresés végre eredménnyel járt amennyiben a detektívek ma elfoglák Peczenka Gyula rovvott multu 28 esztendő lakatos segédét, ki a főkapitányságon 17 rendbeli betörést ismert be. Az elrabolt tárgyak értéke több ezer koronára rug, melynek nagyrésze megkerült. A kárvallottak a főkapitányságnál jelentkezhetnek. A betörőt ma délben átkísérték az ügyészség fegyházába.

--- **A Jom Kippur ünnep.** A jövő szombaton, október hónap 11-ikén lesz az izraeliták nagy ünnepe: a Jom Kippur, amelyet a vallásosak a legszigorubb büjtelt tartanak meg. A székesfőváros hatósága gondoskodott róla, hogy az izraeliták az előző napon beszerezhesék élelmiszer készleteiket s elrendelte, hogy október 10-ikén, pénteken, a központi vásár-csarnokban való husvásárt reggel 4 órától délutáni 4 óráig egyhuzamban tartásuk meg, amely vásár különben reggel 4-től délelőtt 10-ig s délután 3-ig 6-ig szokott folyni.

--- **Munkások egy gyár ellen.** A Hazai fémipar részvénytársaság munkásai és a gyár vezetősége között, már régebb idő óta nem a legjobb viszony áll fenn, mert a gyár gyakran leszállítja a munkabért, épen tegnap is ilyen eset adta elő magát s a gyár munkásai ezen felbosszankodva tegnap egy értekezletet tartottak, amelyen kimondták, hogy a gyárat bojkott alá helyezik, még pedig olyképp, hogy a gyár munkásai nem kötelesek kilépni, idegen munkásnak azonban a bojkott visszavonásáig munkát vállalni a gyárban tilos. Ezen elhatározásról értesítik az összes vas- és fém-munkásokat.

--- **Az esti kereskedelmi tanfolyam megnyitása.** A „Kereskedő ifjak társulata” október hó 9-én este fél 9 órakor nyitja meg ünnepélyesen esti szaktanfolyamának huszonharmadik évfolyamát. A tanfolyam igazgatója az 1902—903-ik tanévben is *Lenygyel* Sándor felső kereskedelmi iskolai igazgató lesz. A tanfolyammal kapcsolatban az egyes szakmák alkalmazottjai számára áruismeri, áruipar- és az egyes szakmák speciális számvitelét ismertető folytatódó előadásokat tervez a társulat, Különös gondot fog azonban a társulat fordítani a kereskedelem magyarosító törekvéseire s ebben a szellemben, a magyar nemzeti kereskedelem megerősítésének szellemében óhajtja nevelni a fiatal kereskedelmi generációt.

--- **Rablógyilkosság Irsán.** *Irsa*, pestmegyei községben tegnap éjjel borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolták *Horváth* Kálmán nyugalmazott honvédszázados, ki a szabadságharc idején Bem tábornok segédtestje volt. A gyilkosok a százados holttestét — mint tudósítónk jelenti — csaknem teljesen földarabolták és aztán kirabolták a lakást. A gyanu a meggyilkolt százados elcsapott gazdaszölyát: *Ando* Juliát terheli, ki nyomtalanul eltűnt a faluból. Személyleírását az összes vasuti állomásokra megtelegrafálták. A vizsgáló bizottság, melynek elnöke *Magyarossy* Géza, jegyzője *Fehér* Miklós dr., tagjai *Andreanszky* Jenő dr. és *Dabasi* Ödön dr. törvényszéki orvosok, a mai napon megjelentek Irsán és a huszonegy fejszecsapástól széthasogatott holttestet felboncolták. *Horváth* fiát, *Horváth* László nyugalmazott ezredes táviratilag hívták apja szétromosolt teteméhez. Egy kecskeméti távirat szerint a szökésben levő gazdaszöly ott ma délben a pályaudvaron letartóztatták.

--- **Szoborleplezés Temesváron.** A temesvári hadapród iskola felavató ünnepén ma leplezik le a kadét iskola remek partijában felállított *Ferencz* József király gyönyörű bronz szobrát. A leplezési ünnepet részt vettek Temesmegye és Temesvár város hatóságai, a temesvári helyőrség s a VII-ik hadtest összes katonai méltóságai. Tervbe volt véve, hogy a Temesváron időző honvédelmi miniszter is részt vesz az ünnepen, azonban a ma Budapesten tartandó minisztertanács miatt, ez nem volt lehetséges.

--- **Temetés előtt.** Zola ellenségei legujabban azt a hírt terjeszték, hogy Vilmos császár az özvegynek részvétáviratát küldött, amelyben a hallhatatlan ember halálán való részvétét fejezte volna ki. A nacionalisták e koholt táviratból tökélet kovácsolnak *Vilmos császár* és *Dreyfus* ellen s könnyen meglehet, hogy a vasárnapi temetés, ebből kifolyólag nem mulik el botrány nélkül, *Zoláné* az elmúlt éjjel az ezerszámra érkező részvétáviratok és levelek elolvasásával töltötte, melyek halom számra jönnek a világ minden részéből. *Dreyfussal* az özvegy tegnap hosszas beszélgetést folytatott, melynek folyamán azon kívánságának adott kifejezést, hogy miután férjének végtisztessége tisztán irodalmi jellegű lesz, *Dreyfus* megjelenése felizgathatná a politikai szenvedélyeket, s hogy ne jelenjék meg a temetésen. *Dreyfus* erre azt válaszolta, hogy a temetésen való megjelenését kötelességének tartja és megjegyezte, hogy ha távol maradna, azt mondaná, hogy gyáva. *Zoláné* azonban megmaradt kívánsága mellett, úgy hogy *Dreyfus* végre engedett és kijelentette, hogy ez nagy áldozat bár tőle, de tiszteli *Zoláné* intencióit s nem fog elmenni a temetésre.

--- **Csendőrszurony — emberhalál.** A miskolci csendőrpáncsnokság *Hám* Gyula és *Horváth* Elek csendőröket őrzőretra küldötte. Az őrzőretra Heő-Csaba felé ment, de alig ért a faluba, már dolga akadt egy rendzavaróval. *Molnár* József szőlőpásztor ugyanis az uton járó-kelőket bántalmazta. A csendőrök megakarták a duhaj embert fékezni, ez azonban megtámadta őket is s az egyik csendőr szuronyát megragadta, sőt ruhájáról a zsinórt le is szakította. --- *Horváth* csendőr erre fegyverét használta és a szőlőpásztor szíven szurta. A leszurt szőlőpásztor a kapott szúrás következtében szörnyet halt. A polgári és csendőrhatalóság szigorú vizsgálatot indított az ügyben. Ehez hasonló másik eset is történt *Kisgyőr* községben. Itt *Csenge* Imre gazdaszöly összeveszett feleségével és le akarta szurni az asszonyt, kinek segítségére odarohant az épen arra haladó csendőr őrzőretra, --- A feldühödt férj azonban szembezállt a csendőrökkel s egyiknek fegyverét elkapta, mire a másik keresztül szurta *Csenge* Imrét, ki életveszélyes sebet kapott. --- A vizsgálat megejtése végett *Bulyovszky* kir. ügyész a helyszínére utazott, a hatóság pedig intézkedett, hogy a súlyosan megsérült embert a kórházba szállítsák.

--- **Oreg honvéd a villamos kerekei alatt.** Hallos szerencsétlenség érte e hó 2-án Temesvárott *Fischer* Farkas 87 esztendő, volt 48/49-es honvéd az egész város jó Farkas bácsiját. Este hét óra tájban egy a belvárosból jövő villamos kocsi leütötte a szegény öregot, aki néhány percnyi haláltusa után a helyszínén kiszendvedett. Az öreg ember az első bal kerék alá került, amely lábait elmeteszte törzsétől. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenség a süket öreg ember saját vigyázatlansága okozta.

--- **A zágrábi zendülés tárgyalása.** Zágrábban tegnap a vizsgálóbíró maga elé idézte *Budic* és *Kotorek* kereskedőket, kiket az a vád terhelt, hogy a zendülőket ők látták volna el pénzzel. A bíróság a terhelő körülmények sulya alatt mindkét kereskedőt azonnal letartóztatta s vizsgálati fogságot rendelt el ellenük. Ugyancsak tegnap volt *Frank* képviselő fia, *Frank* Ivica jogász ügyének tárgyalása, kit miután tanukat tudott állítani, hogy a fúntetések idején lakását el sem hagyta, a bíróság *felmentette őt a vád alól.* A tárgyalás során a vádlott és a tanuk azzal gyanúsították a rendőröket, hogy a foglyokat veréssel akarták vallomásra kényszeríteni. *Denosevic* zágrábi rendőrtörnök kinyilatkoztatja, hogy e vádak alaptalanok és fegyelmi vizsgálatot kért önmaga ellen. Három más vádlottat egyévi, félévi és negyedévi fogházra ítélték. *Juricsics* államügyész a függőben levő pörök letárgyalása után be fogja adni lemondását.

x **Csuz és köszvény** ellen elismert legkittünőbb szer a *Zoltán-féle* kenőcs. Ára 2 korona. *Zoltán* Béla gyógyszerárban Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadság-tér.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Wiehe Sarolta.

A párisi világiállításon felfedezett dán művésznő: *Wiehe* asszony ma mutatkozott be a fővárosi közönségnek. Dráma, vigjáték és némajáték képezte a mai est műsorát s így alkalmunk volt a művésznő sokoldalúságáról meggyőződnünk.

A *Colombine*, --- *Korn Eriik* drámája --- műsor darabja volt hosszabb ideig a bécsi Burg-színháznak, de amit ma láttunk belőle ez az utazó társulatok szokásos átdolgozásában sokat veszített formájából és értékéből is. A kis darab Monte-Carlóban játszik. Ott él *Colombine* férjével *Paggiace*-val a ki a szerencsét hajszolja, de nem nagy sikerrel. Mialatt a férj távol van *Colombint* meglátogatta *Arlekin* báró és szerelmével együtt tárczáját is felajánlja *Colombinak*, ha meghallgatja. *Colombine* a ki ezelőtt színésznő volt és jelenleg sincsen valami rozsás helyzetben elfogadja az *Arlekin* által felajánlott 1000 francot öt magát pedig biztatásokkal elküldi. Időközben megérkezik a férj, aki 11000 francot nyert a rouletten és pezsgő mellett mulat nejjével. Dal és tánc közben *Colombine* elejti a *Arlekin* bárótól kapott pénzt a férj felveszi és mivel tudja, hogy reggel még egy sousja sem volt az asszonynak, kérdőre vonja a pénz eredete felől. *Colombine* hosszafaggatására bevallja, hogy apénzt *Arlekin-től* kapta. A férj azt hiszi, hogy neje *Arlekin* kedvese és heves jelenet közben elmondja nejjének, hogy az alapítókét, amivel szerencsét próbált, sikkasztotta, szóval szerencsétlenné lett egy hitvány nő miatt.

Colombine igyekszik meggyőzni férjét ártatlanságáról és ez látszólag meg is nyugszik, de a mikor *Colombine* aludni tér, a férj ágya elé szórja a nyert pénzt és revolverét magához véve, üggyilkos lesz.

Colombine szerepét *Wiehe* asszony játszotta és mindjárt hozzá tehetjük, hogy kevés szerencsével. Elsősorban hangja nem alkalmas szenvedély és indulatok kifejezésére, fájdalom pedig erőltetett és így nem hat meg. Mozdulatai és arczjátéka ellenben pompás.

Paggiace-t az annak idején *Yvette Guilbert* itt szerepelt *Mars Severin* adta nagy intelligenciával, de kevés művészettel. *Arlekin* személyesítője, *Frank* ur, irgalmatlanul rossz tuczat-színész.

Colombine után *Schnitzler* *Bucsulakomája* (*Souper d'Adieu*) került színre. Kedves kis apróság, melyben pezsgő és osztriga mellett felbomlik egy viszony, mely ugyancsak pezsgő és osztriga mellett szövődött valamikor régen. Itt már *Louise* szerepében inkább helyén való volt *Wiehe* asszony, aki egy cocottet ábrázolt, pajkos jó kedvvel és kedvességgel. Társai itt is igen közepes színészeknek bizonyultak.

Az est előnye a magyar *Berényinek*, *Wiehe* asszony férjének mimikai elbeszélése volt, melyhez a zenét is idegenbe szakadt honfitársunk írta. A *bábus ember* (*L'homme aux poupées*) poeta, aki rajongással esting szobájában felhalmozott bábuin és beteges hite, hogy csak ezek közt nyer ihletet. A költő karján egyik kedvenc bábujaival épen alszik amikor az ajtón besurran felesége és irigységgel szemléli a bábút, majd kivesszi az alvó férje kezéből és majd me-revséget szinelve maga csap fel bábunak. A férjnek nagyon megtetszik és az asszonynak sikerül öt beteges szevedélyéből kigyógyitania.

Amit *Wiehe* asszony ebben a darabban nyújt az tökéletes. Plasztikája csudálatos, sokszor akrobata-szerű. A közönség, mely nagyon gyéren töltötte meg a színházat csakis itt melegedett fel és sokszor nagyon zajosan és szívesen tapsolt a művésznőnek. *Mars Severin* is inkább helyén e szerepében. Összegezve a látottakat, eredményül azt nyerjük, hogy mint színművészek nagyon gyengék a Vigszínház jelenlegi vendégei, — de a némajátékban tökéletet és szépet produkálnak.

f. a.

* **A föld.** Valahogyan léghuzam került a Nemzeti Színház tegnap esti bemutatóján elhangzott tapsok közé. *Kemechey* Jenő és *Malonyay* Dezső darabja a félsiker és a bukás közt a küszöbön foglalt helyet, minden czéhbéli támogatás daczára. Az indifferens közönség méltányolta a szerzők magyarságát, izléses tónusát, egy-egy jelenet hangulatos voltát, de észrevette az alakok másoltságát, az irodalmi föllentéseket és nem tudta lekötni a darab naiv meseszövése. A szereplőkről szólván, *Gabányit* kell első helyen megemlíteni, akinek öreg paraszti-jáért érdemes a darabot megnézni. Nem azért, amit mond, hanem ahogyan mondja. *Szacsvay* alakítása, nemkülönb *Prielle* Kornélia, *Jászai* Mari, *Gyenes* és *Gál* szereplései méltók a Nemzeti Színház niveaujához, *Rózsahegy* elég kedves volt a huszárhadnagy szerepében. *Özvegy Pulszkyne* *Márkus* Emilia nem *Dobos-Kovács* uram leányát, de *Márkus* Emiliát játszotta és idegeskedte. *Ligeti* Juliska éppen úgy nyafogott, mint a naivák 98 per-czentje szokta tenni Muesától *Ligeti* Juliskáig. *Bak-fis* leány a csipőjét se mutogatja olyan erősen, mint a hogy ő tette. *Császárnak* lehetetlen szerepe volt, nom is erőltette meg magát. A rendezés jó volt.

(f. l.)

* **Goldmark Károly** Budapesten. November havában érdekes vendége lesz az Operaháznak. *Goldmark* Károly, hírneves zeneszerző hazánkia egy hetet fog nálunk tölteni abból az alkalomból, hogy legujabb művét, a *Berlichingeni* *Gözt*-öt, ő fogja a bemutató előadásán vezényelni. Nevezetes zenei esemény lesz ez a bemutató, mert a *Sába* nagynövű szerzője ezen legujabb művét, minden külföldi színházat megelőzőleg, nálunk fogja először színre hozni. A zeneköltőt itteni tartózkodása alkal-mával zenevilágunk és művészeink lelkes óváziókkal fogják ünnepelni. Az Operaház a *Goldmark* operákkal, a filharmónikusok *Goldmark*-estélylyel, az országos zeneakadémia diszhangversenyvel veszi részt az ünneplésben.

* **Leányszemek.** In natura nem olyan veszedelmesek, mintha verskötetet címeiként jelentkeznék, ezzel a gondolattal vesszük kézbe *Amon Ottó* verskötetét. Ha azután lapozgatunk benne, udvariátlanknak kell lennünk s bevallanunk, hogy még így se veszedelmesek. Oszinte, kedves hang vonul át a verseken, képei igazak és szépek, formájuk csiszolt. A *Salamon* Ödön által irt előszó nélkül is észre kell vennünk, hogy *Amon Ottó* fiatal ember, de leginkább csak érzésvilága naiv tisztaságán, Elvértve akad ugyan kötetében egy-egy „illatár“ kifejezés, de nagyobbára izléses és szokatlanul tiszta, őszinte hangú versek gyűjteménye a kötet, Megérdemli a komoly figyelmet. Im ide iktatom az ő saját maga ajánlását:

Mi van a könyvben?

Egy néhány dal, egy néhány érzés,
Egy néhány apró, édes gondolat,
Egy néhány rim, egy néhány akkord,
Egy kis romlatlan, úde hangulat;

Néhány leánynév, egy-két forró ábránd,
A hol a szív, és nem az ész a lényeg,
Remények, vágyak, féltve rejtett titkok,
Emlékek, álmok, szóval: — költemények.

* **Brahms szobra.** *Brahms* Jánosnak, a nagy-hírű zeneszerzőnek most szobrot állítanak Bécsben. A szobor mintáját *Klinger* Miksa készítette, aki tegnap nyújtotta át művét a bizottságnak. A Beethoven-szobor alkotójának --- hír szerint --- ez a műve is igen érdekes.

** **A Nemzeti Szalon vernissagea.** *Vészi* József a szalon alelnöke és *Rózsa* Miklós dr. titkár ma délelőtt tisztelegtek *Wlassics* Gyula dr. közoktatási miniszternél és meghívták a Szalon holnapi ünnepélyes vernissageára. A miniszter készséggel ígérte meg eljövételét, de mivel 11 órakor *Bókay* János dr. szobrának leleplezési ünnepén lesz, a Szalonba csak 12 órakor megy el. A közönség részére a tárlat holnap már 9 órától nyitva áll.

* **Színházak jövő heti műsora.** Operaház: Hétfő: *Faust* (Várszínház). Kedd: *Tannhäuser*. Szerda: nincs előadás. Csütörtök: *Rigoletto* és *Rococo*. Péntek: nincs előadás. Szombat: *Figaro lakodalma*. Vasárnap: *Hunyadi László*.

Nemzeti színház. Hétfő: *II. Rákóczi Ferenccs fogsága*. Kedd: *Fedora*. Szerda: *A föld*. Csütörtök: *Otthon*. Péntek: *A zalameai bíró*. Szombat: *Folt, amely tisztít*. Vasárnap délután: *Mátyás diák*, este: *Mátyás király*.

Magyar színház: egész héten a *Sötét kamra*.

* **Színházak műsora.** Szombaton, október 4-én. Nemzeti Színház: *A föld*. Operaház: *Otello*. Várszínház: *La main, Souper, d' Adieu, L'homme aux poupées*. Népszínház: *Vereshaju*. Magyar Színház: *Sötét kamra*. Uránia: *Angol élet*.

Vasárnap, október 5-én. Nemzeti Színház: *A föld*. Operaház: *A denevér*. Várszínház: *La main, Souper d' Adieu, L'homme aux poupées*. Népszínház: *Lili, A gyimesi vadvirág*. Magyar Színház: *Sötét kamra*. Uránia: *Angol élet*.

SPORT.

Lóverseny.

V. nap.

A mai napról tudósítunk a következő eredményt jelenti:

I. futam. Első *Gyöngysziget*, (lov. Hohnes) második *Camperdown* (lov. Adams), harmadik *Orgona* (lov. Bonta). (Bírói ítélet: 1. hossal biztosan első egy hossal harmadik. Totalisateur 10:100 helyre 50:190, 210, 186.

II. futam. Első: *Mindegy*, (lov. Barker) második *Leicesterschire*, lov. Adams, harmadik *Mister John* (lov. Gray.) Bírói ítélet 2 és fél hossal igen könnyen, lejhosszal harmadik. Tot: 10:14.

III. futam. Első: *Tárnok* (lov. Gray), második *Bergvölgy* (lov. Van-Dusen), harmadik *Jakobinus* (lov. Huxtable). Bírói ítélet: küzdelem után nyak-hosszal első, fejhosszal harmadik. Tot. Elsőre 10:720, helyre: 50:212, 64, 114.

(Kilátások a 6-ik napra.)

Vasárnap dől el az őszi meeting legszebb versenye, a háromévesek egyik legfontosabb classikus mérkőzése a *St. Léger*. Mióta a bécsi Jubileum díjat lefutották s abban *Nunquam dormio* legjobb négyéves lovunkat *Mágnest* verte, határozott kedvezett lett s kivülé alig történtek más lóra fogadások.

A holnap lefutandó versenyben a következő lovak indulása várható:

Hazafi	lov.	Van Dusen.
Csókos asszony	"	Holmes.
Ka' Gall	"	Cleminson.
Pázmán	"	Bonta.
Belvedere	"	Southey.
Bergeret	"	Gray.
Nunquam dormio	"	Barker.
Darling	"	Taral.

Kétes indulók még *Györgylovag* és *Aristides*.

Ha most imár az egyes lovak esélyeit mérlegeljük, úgy mindenesetre el kell tekintünk *Aristides*, *Györgylovag*, *Darling* és *Pázmántól*, melyek a legjobb esetben is csak közepes handikap lovak és nem valók ily fényes társaságba.

De nem vehetjük számításba *Ka' Gallt* és *Bergeret* sem, melyeknek valószínűleg 1600—2000 méter a legjobb távjuk; marad tehát *Hazafi*, *Csókos asszony*, *Belvedere* és *Nunquam dormio*. Szűkebb választást téve: a két *Blaskovics* ló tulbecsült lovak, melyek az utóbbi időben épen nem igazolták azon bizalmat, melyet istállójuk beléjük helyezt. *Belvedere*, mely tavaly legjobb kétévünk volt, az idén nagyon visszaesett formájában, bár az utóbbi időben ismét jelentékeny képességnek adta tanujelét, igen könnyen 5 hossal nyerve meg a *Gödöllői* díjat. Mint torony magaslik ki e lovak közül *Nunquam dormio*. Oly lónak, mely 2 p. 38 mp.-nyi idő alatt 60½ kiló teherrel nyergében képes egy *Mágnest* megverni; mint igen könnyű győztesnek kell a bírói páholy előtt elhaladni. Az idei *St. Léger* valószínű és határozott nyerőjeként tehát *Nunquam dormio* jelöljük, a legközelebbi helyekre *Belvedere* és a *Blaskovics* pár tarthat számot.

A többi versenyekben tippeinkre utalunk.

- I. Perhaps—Muslicza.
- II. Madrid—Queen's Dangter—Guczilla.
- III. Nunquam dormio—Belvedere—Blaskovics.
- IV. (Madrid)—Rhapsodie II.—Takács.
- V. Latourdic—Irroy—Heimchen.
- VI. Glend'or—Verita—Tercsi.

— á —

NYILTÉR.

VERGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívül alacsony áron állítható elő, és mindenféle betegség, szívbaj, vesebetegség, gyomor-, bél- és hólyagbetegségek, valamint súlyos fejfájás, vér- és bőrbetegségek, Birtos védelem az elhízás és elmebetegségek ellen 12 év óta ki lett próbálva és most óriási sikert ért el. Száz teljes gyógyulással számol be.

Ez a gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének egyetemi orvoskérdőre (Hemopatia) szerződéses intézkedése van.

Dr. Kovács J.
Budapest, V., Váci körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9—12-ig és 6—6-ig. Díjazott levélre válaszol.
Betegeket, intézkedést kívül is kezd. Az érdekes betegségeket legbiztosabban gyógyítja.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Az Operaház pöre Burrián ellen.

— A Magyarország tudósítójától. —

Gróf *Keglevich* István az Operaház volt intendánsa pört indított *Burrián* Károly ellen szerződészegéssel vádolván a hűtlen tenoristát s ezért keresetében 50,000 korona kötbért követelt tőle. A pört ma tárgyalta a VI. ker. kir. járásbírósnál dr. *Petz* István albiró. A tárgyaláson az Operaház képviselőiben dr. *Hets* Ödön ügyvéd volt jelen. *Burrián* Károlyt, az alperes tenoristát, aki jelenleg a drezdai udvari opera tagja dr. *Klein* Rezső ügyvéd képviselte. A mai tárgyalásra tanukkal be voltak idézve s meg is jelentek gr. *Keglevich* István volt intendáns főrendiházi tag és *Máder* Rezső az Opera igazgatója.

A bíró 10 órakor megnyitva a tárgyalást, felszólította a feleket kérelmük előterjesztésére.

Dr. *Hets* Ödön az Opera jogtanácsosa, mint felperes a következőkben ismertette keresetét:

Burrián Károly 1901. szeptember 1-től kezdődőleg 1906. augusztus 31-ig szerződött a m. kir. Operaházhoz első tenoristának. A vele kötött szerződés szerint ha *Burrián* időközben bármilyen okból önkénytelenül elhagyta az Operát, szerződészegés címén a szerződés 15. §-a alapján 50.000 k. kötbért köteles fizetni. *Burrián* szerződészegést követett el s ez évi augusztus 1-től a drezdai udvari Operához szerződött el. Ennélfogva a vele kötött szerződés 15 pontja alapján kérte *Burriánt* 50.000 kor. kötbér

ennek 1902. aug. 1-től járó 5 százalékos kamatait, valamint a felmerült perköltségek megfizetésében marasztalni.

Dr. *Klein* Rezső *Burrián* ügyvédje ezzel szemben kérte felperest keresetével elutasítani, Bemutatta gr. *Keglevich* István intendánsnak 1902. évi május 2-án kelt s *Burrián* Károlyhoz intézett német nyelvű levelét, s ezzel igazolja, hogy az intendáns és *Burrián* között tényleg folytak alkudozások a szerződés felbontására vonatkozólag. Ebben a bemutatott levélben maga az intendáns azt írja *Burrián*nak, hogy látogassa meg személyesen, mert ilyen dolgot levél útján elintézni nem lehet. *Burrián* — alperesi ügyvéd szerint — mindjárt másnap vagy harmadnap felkereste gr. *Keglevich* intendánsot, akivel akként állapodott meg, hogy ha ő (t. i. *Burrián*) itt marad július hó 12-éig, s énekelni fog akkor, mikor ő Felsőge meglátogatja az Operát, ez esetben az intendáns mindent elkövetve megengedi neki, hogy a szerződési időtartamot nem várva be, eltávozhassék.

Dr. *Hets* Ödön tagadja, hogy az intendáns alperessel ilyen megállapodást kötött volna. Kéri gr. *Keglevich* Istvánnak erre vonatkozólag tanukénti kihallgatását.

A bíró ezt elrendelte.

Gróf *Keglevich* István 62 éves, r. kath. volt operaházi intendáns, főrendiházi tagot szolgáltatta be a bíró a terembe.

--- Gróf ur intézte ezt a levelet ez év május 2-án *Burrián*hoz?

Gróf *Keglevich*: (Megtekinti a levelet.) Igen.

--- Tárgyalt gróf ur ezen levél alapján *Burrián*nal?

--- *Burrián* többször izengetett, hogy jön, sokszor vártam is, de nem jött.

Dr. *Klein* Rezső: Ezen levél után másnap megjelent-e gróf urnál *Burrián* s ha igen, történt-e ez alkalommal szóbeli megállapodás?

Gróf *Keglevich* István: Hogy megjelent-e vagy sem, nem tudom. De azt meg kell említenem, hogy *Burrián* szóbeli ígéretre nem hivatkozhatik, mert a világ összes operáinál az a gyakorlat s bevett szokás, hogy ha történet valami megállapodás vagy tétetik valamiféle ígér, az írásba lesz foglalva, csak azért, hogy ne legyen félremagyarázható. Furcsa dolog is volna ha szóbeli ígéreték és megállapodások figyelembe vétetnének az Operánál.

Bíró: Jelentkezett-e a levél után másnap vagy harmadnap *Burrián* a gróf urnál?

Dr. *Klein* Rezső: Nem jogi fejtegetésekre van nekünk szükségünk, hanem arra, hogy *Burrián* jelentkezett-e a gróf urnál?

Bíró: En is azt kérdeztem.

Gr. *Keglevich* István: Hogy mindjárt másnap vagy harmadnap történt-e, vagy tán később, arra esküt tenni nem merek, elég az hozzá, hogy egy ízben tárgyaltam vele a szerződés felbontásának módjaitól. De hogy én erre vonatkozólag bármely irányban is határozott ígéretet tettem volna neki, tagadom. De hogy ígéret vagy megállapodás nem történt, ezt legjobban igazolja az a tény, hogy maga *Burrián* hetekkel ezután szorgalmasan készült az új szezonra. Már pedig ha a szerződés felbontása felől biztos lett volna, nem készült volna s nem szűkött volna meg.

Bíró: Ezt a levelet gróf ur írta? — Igen.

--- Nem emlékezik, mikor találkozott vele, a levélírás előtt, vagy után?

--- A levélírás után egy-két hét múlva.

Dr. *Klein* Rezső: Ellenzi a tanu megesketését s alperesnek eskü alatt a drezdai bíróság előtti kihallgatását kéri.

Dr. *Hets* Ödön: Kéri a tanu megesketését. Egyben ellenzi az alperesnek eskü alatti kihallgatását.

A bíró elrendelte gr. *Keglevich* István megesketését.

Az eskü letétele után a bíró, miután a felek sem elleneztek *Máder* Rezsőt, kihallgatás nélkül elbocsátotta.

Ezután helyt adott a bíró alperesi ügyvéd azon kérelmének, hogy *Burrián* Károly a drezdai bíróság előtt eskü alatt kihallgattassék.

§ **Elitelt vásárcsarnoki főfelügyelő.** Kellemetlen esete akadt *Hembach* Gyula székesfevárosi vásárcsarnoki főfelügyelőnek ez évi április 12-én. A kora reggeli órákban, midőn a központi vásárcsarnokban szemlélet tartott, két egyént látott ott az egyik elárúsító hely mellett ácsorogni. Megkérdezte, vajjon mit keresnek ott, s ha van valami dolguk, miért nem viselik a szokásos ismertető jelkét megállapított karszalagot. A megszólított két egyén — *Spitzkopf* Jenő és *Weinberger* Mózes mézárós legények — kitérő választ adtak. A főfelügyelő ezután nevéket kérdezte, de a mézáróslegények ezt sem mondták meg. *Hembach* erre rájuk rivalt:

--- Akinek még neve sincsen, az csirkefogó gazember!

A két mézárós legény ezen kifejezésért becsületsértés vétsége miatt tett feljelentést *Hembach* Gyula főfelügyelő ellen, de a büntetőjárásbíró felmentő ítéletet hozott. A panaszosok felebbviteli tanácsához, amely Gajzágó táblai bíró elnöke és dr. *Sárkány* bíró előadása mellett megválasztotva az első bíróság ítéletét, *Hambach* Gyulát becsületsértés vétségeért 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Fogháza itélt ügyvéd. Lenthe Gusztáv dévai ügyvéd ellen az ottani járásbírósnál számosan tettek feljelentést, hogy a reá bizott pénzeket hűtlenül kezelte és azokkal nem számolt el. A dévai kir. járásbírósa a sikkasztó ügyvédet a múlt hó utolsó napján megtartott tárgyalás alkalmával 5 napi fogháza itélte. Az elítélt ügyvéd, a ki ellen ugyanazon napra árverés is ki volt tűzve, még az nap elhagyta a várost családjával együtt.

KÖZGAZDASÁG

Szécsi ur kisért.

Közgazdasági ügyekben a magyar sajtó rendszeren eső után szokott köpenyeget használni. Utalunk a „Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank“ elveszett 20 milliójára s ezt most annál inkább alkalomszerűen tesszük, mert amiről szólni akarunk — kapcsolatos ezzel.

A „Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank“ szép lassan oszlik fel, bűnvádi feljelentések vannak ellene, ő maga sajtópert indított, míg az ország vagyonából elvesztett husz millió elfecsérlése folytán állásukat veszített emberek szerte menekülnek, állást keresnek, ki micsodásat. Erre térünk most reá.

A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, melyet tudvalevőleg a „Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank“ előkelő vidéki pénzüzetekkel együtt azért alapított, hogy a vidéki takarékpénztárak által nyújtott jelzálog kölcsönök medenczéjévé válják, most — mint teljesen hiteles forrásból értesülünk — üzlet körébe a banküzletek szakmájába vágó tőzsdéi és alapítási, valamint finanszírozási transzaktiókat is felakarja venni.

A közgyűlést még e hóban, vagy legfőlegb a jövő hónapban fogják megtartani, a melyben az üzlet változtatást határozottá emelnék.

Nos, ezt csak közgyűlési határozattal teheti meg s az érdekelt részvényeseknek s vidéki takarékpénztáraknak a kötelességük jól meggondolni, hogy éppen a „Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank“ bukása folytán különben sem egészen biztos pénzüzetet tanácsos, vajjon lesz-e most a rizikó ingoványos, avagy zátonyos vizeire vinni. Erős kormányos kell oda. Es éppen ezért szólalunk fel.

Az üzeltág vezetésére ugyanis illetve vezérigazgatóul nem más van kandidálva, mint Szécsi Pál, a megbukott „Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank“ bukott igazgatója, a Wiener Bankverein urainak eszköze.

Ennek nem szabad megtörténni. Az ország szegény népének husz millióját már elfecsérelték éppen azok, a kikkel most újabban elakarkják vesztetni a kis emberek tőkéjét. Dr. Haisi György és Szepessy Sándor szintén a „Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank“-tól jönnek a Magyar Takarékpénztárak központi jelzálogbankjához s most Szécsi Pált vezérigazgatóul tenni: arcul csapása lenne a tisztességnek. Előre bejelentjük, hogy minden erővel fogunk küzdeni az ország zsebe ellen intézendő ez újabb merénylet ellen, mert ha majd a M. T. K. J. B.-ja is szép simán, csöndesen tönkre megy, ezek az urak ismét más gründolásba fognak belefogni s a kis emberek pénzéért ismét „a rossz konjunkturák“ lesznek felelősek, mert a rossz konjunkturákon egy veszekedett krajczárt sem lehet megvenni.

Az aradi, nagyváradi, bajai, pápai, pécsi beszercebányai, orosházai, a székesfehérvári takarékpénztárak vezetőit figyelmeztetjük a veszedelemre, ők tartoznak felelőséggel a kis emberek keservesen összekuporgatott pénzeiért. Elég volt egyszer, hogy belevitték a népet a petroleum bányákba, a melyből csupaszon jöttek ki. Szécsi ur majd új állomáshelyén is fedezne fel valami román petroleum forrásokat, a melyek révén rövid néhány esztendő múlva jelentkezhéznek a — rossz konjunkturák.

A ki nem hisz szavainknak, tekintse végig Szécsi ur eddigi alapításait: a „Bpest—Ujpest—Rákospalotai villamos vasutat“, a „Dannbius Schöenichen-Hartmann“ hajógyárat, a Keramiát s a többi mind.

A Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálog Bankjának alig van anyagi és erkölcsi alapja most gründolásokra, de Szécsi urnak semmi esetre sincsen joga vezérigazgatói székhez.

Hetijelentés a gabonaüzletről.

Az időjárás a lefolyt hét folyamán nagybóráboros és esős volt. Az ország legtöbb vidékén bőségesebb csapadék állott be, mi mellett a hőmérséklet is határozottan enyhébb lett. A vetési és mezőgazdasági munkálatokat, az esők egyelőre megakasztották, de azok most annál gyorsabban lesznek folytathatók. A kukorica törése mindenféle folyamatban van. Európában az időjárás ugyancsak esős és enyhe.

A külföldi piacokon a viszonyok keveset változtak. A fogyasztás bevásárlásaiban továbbra is tartózkodást tanusít, a kínálat e mellett azonban nem sürgős és az árak inkább lanyhulóak. Amerikában az irányzat kezdetben csendes és az árak csak mérsékelt változásoknak voltak alávetve. A kedvezőtlen időjárás nagybórmérvű realizációkra lanyhító befolyással volt. A látható készletek a Bradstreets jelentése szerint tetemesen emelkedtek és a múlt hét óta 4,300.000 bushellel gyarapodtak. Tengeri ugyancsak csökkenő irányzatot követett és jelentékeny eladásokra 3 c. csökkent. Később az irányzat ugy búzában mint tengeriben ismét emelkedő volt és az árak a múlt heti niveau-ra emelkedtek. Angliában a vevők tartózkodóak maradtak, a hangulat is lanyhább és az árak alig tartottak. Arpa iránt a kereslet jó. Franciaországban ennek ellenében — különösen a párisi piac — szilárd volt és a buza épügy mint liszt gyorsabban volt emelkedő. A német piacok állandóan esendesek. A fogyasztás elég bő kínálattal találkozik és az eladók valamivel olcsóbb árakkal is meg voltak elégedve. A többi continentális piacokon a forgalom mérsékelt és a jegyzések keveset változtak.

Nálunk a forgalom — az izr. ünnepek által külföldben is megszakítva — csak mérsékelt maradt, a kereslet korlátolt és az árak alig változtak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza állandóan csak mérsékelt van kínálva, a tulajdonosok azonban különösen e hét első napjain erős eladási hajlamot tanusítottak és különösen waggonáru volt sürgetően kínálva. A malmok ennek ellenében tartózkodóak maradtak. A lisztüzlet eddigi élénkségéből vészett, az előrevásárolt buzamennyiségek fokozatosan beérkeznek és így a malmok a legszükségesebb bevásárlásokra szorítottak. Az irányzat ennél fogva eleinte inkább csökkenő volt. A hét utolsó napján azonban megszilárdult. Az össz-forgalom, tekintettel a 2 napos üzleti szünetre, csupán 110.000 mm. A hetihozatal 215.000 mm., melyből 10.000 mm. ment tovább.

Rozs e héten gyengén van kínálva, míg a kereslet élénkségben alakult, anélkül azonban, hogy az áralakulásra jelentékenyebb befolyással lett volna. Részben elszállításra, részben helyi fogyasztás céljaira teljes múlt heti árakat fizettek, melyek budapesti paritásra 6.—6.20 k.-ig és helyben 6.30—6.32 és fél k. között 3 óra jegyznek. Nyíri származékok megfelelő kínálat híján csak gyengén vannak forgalomban. Debreczen-Kisvárdai paritásában 5.65—5.70 k.-ig fizettek.

Arpa (takarmány- és hántolási célokra) kellemes hangulatban ártartó maradt. A kínálat továbbra is jó, a vételkezdés azonban a hízalók és gyárosoknál szintén megfelelő és teljes múlt heti árak jegyeztettek. Minőség szerint 5.25—5.5 k.-ig jegyzünk helyben, illetve Kőbányán, Maláta- és sörárpák állomásokon átvéve mint eddig is, el vannak hanyagolva, a piacon levő néhány exportvevő és maláta gyáros csak erőteljes finom tisztavideki és felvidéki árpákra reflektál, melyek azonban csak nyomott árak mellett helyezhetők el.

Zab gyengébben volt kínálva, míg a kereslet kezdetben némileg élénkségben alakult. A fogyasztás azonban mihamarabb ismét tartózkodó lett a forgalom is gyengült, az árak azonban teljesen változatlanok maradtak. Ca. 3000 mm. forgalom mellett az árak szín és tisztaság szerint 5.60—6.--- k. között mozogtak helyben.

Tengeri a vidékre való elszállítás céljaira éppügy, mint Kőbánya részére jó érdeklődéssel találkozott és bár csak mérsékelt forgalom mellett, irányzata állandóan szilárd volt; az árak ca. 10 fillérrel magasabbak is, helyben kocsiárára 5.80 k.-ig jegyzünk.

Oltalmagvak: Káposztarepce (készáru) mérsékelten volt forgalomban és 9.50—10.30 k. között jegyez. Határidő káposztarepce 1903. augusztusra kedvezőbb időjárásra csendesebb és 12.— k. jegyzett. Lenmag-ért 13.—14.— k., vadrepce-ért 5.—5.25 k., gomborká-ért 9.50—10.— k. fizetnek helyben.

Hüvelyek: Babban a múlt heti szilárd irányzat után hirtelen ellanyhulás állott be és a forgalom is minimális maradt. A jegyzések inkább névleges jellegűek; trieurzótt próbák Gyöngyös-Félegyházán 9.25, gömbölyt Baja-Mohács-Zombor 8.—8.10, Vácson 7.75, barnabab Kalocsán 6.40—6.50, Nagy-Károly 6.30 kor. Kendermag 9.75—10.— helyben.

A new-yorki tőzsdéről. Az értéktőzsde irányzata eleinte nem volt egységes, de a spekuláció ma kissé több élénkséget tanusított abban a reményben, hogy a köszénbányászok sztrájkja nemsokára véget ér és hogy holnap kedvező bankkimutatás lesz. A mikor később híre ment, hogy Ridegley, a controller of the lorraine vonakodott hozzájárulni a pénzügyügyi miniszternek ahhoz a tervéhez, hogy a bankoknak ezentul ne kelljen tartalékok tartaniok a kormány letételeinek fedezetül, a tőzsde nagyon lázas lett. A spekuláció nagy tételeket dobott a piacra, mire az árfolyamok erősen hanyatlottak. Az utolsó órában azonban rohamosan javultak az árfolyamok fedezésekre és arra a hírre, hogy Ridegley megegyezett a reá vonatkozó híreket. A tőzsde emelkedő árfolyamokkal zárult. Részvényforgalom 870.000 drb.

A szőlőrekonstrukció hazánkban. A Magyar Agrár és Járulékbank legutóbbi kimutatása szerint *Méneshegyfalján, Tokaj mellett és Beregszász* vidékén a paragon leverő szőlők rekonstrukciójára 14.861 félnek, huszonkilencz millió 262.541 korona kölcsönt adott, melynek folytán az eddig alig 160—200 koronát érő földek ma már 1200—1400 koronán kelnek el.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonátőzsde.

Készáruüzlet.

A mai nap az eladóké volt. A szilárd hangulat a malmokat nagyobb vásárlásokra ösztönözte és így 40.000 mm. buza kelt el 57 fillérrel magasabb áron. A kínálat dacára a két napos szünetnek nem volt nagy és előreláthatólag a közel jövőben sem fog ez jelentékenyen gyarapodni. Ha tehát a lisztüzlet fellendülése következtében a malmok nagyobb nyerskészletre lesznek utalva, úgy az áremelkedés nem maradhat el. Egyelőre feljegyezhető ama körülmény is eme feltevés igazolására, hogy a rendkívül alacsony vizállás a hajórakományok beérkezését nagyon meglasztítja.

Az elmúlt héten

	érkezett	elment
buza	215.283	10360
rozs	16.110	2875
árpa	33.789	2201
zab	44.264	9462
tengeri	710	6508
repce	2198	111
liszt	1165	116.248
korpa	—	23.664

Határidőüzlet.

Az októberi határidőt illetőleg már kifejezést adtunk ama véleményünknek, hogy a természetellenesen gyér hozatalok a kötésekkészáruval való lebonyolítását majdnem kizárják, a fedezéseket tehát, előbb vagy utóbb, nagyobb mennyiségben várhatjuk. Már ma jelét láttuk ennek, és már a kezdet rohamos emelkedést mutat fel. Nem is lehet ez másként. Minden esztendő október hónapja meghozza a felmondásokat kisebb vagy nagyobb mennyiségben. 1900. október 1-én 38 millió métermázsás termés mellett 120 ezer mm., 1901. október elsején pedig 33 millió métermázsányi gyenge termés mellett 217,000 mm. buza lett szállításra bejelentve. Most pedig a bő termés dacára még híre sincs a felmondásnak. Eközben az októberi és áprilisi határidők közötti rendszeres különbözet összezsugorodik, és ma már csak 20 fillért tézen ki, (50 kgr.-kint), de véleményünk — és a jelek szerint ez még kevesebb leendő

Délben jegyez:

Októberi buza	7.02—7.03
Áprilisi buza	7.27—7.23
Októberi rozs	6.21—6.22
Áprilisi rozs	6.34—6.35
Októberi zab	5.64—5.65
Áprilisi zab	5.94—5.95
Máj. tengeri	5.55—5.56

REGÉNY-CSARNOK.

A határszélről.

Regény.

(18)

Írta: Kupcsayné Molnár Julia.

— Mi közünk Darlay kiválóságához?

— Nincs párja az ő bőkezű jószívűségének. Az ismeretlenség leple alatt vagy közvetítő segíti elő a valamire való, vagyontalan tehetséget. Aranka növendékeit az ő befolyásának köszönhetette, ő fizetett engem is, miután felfedeztem előtte Aranka ritka tehetségét. Az igazgató csupán a rendes jutalmat adta, hogy a szerződés megkötésénél segítségére voltam. Ha szemesebbek erre maguk is rájöhetnek volna.

— Tőlünk talán a harmadik honoráriumra számít. Mennyi alakoskodás! Távozzék uram!

— Uram fia! — csapta össze kezét Sebesi — ki gondol, ki vár itt mást, mint elismerést, egy kézzorítást az önök részéről? Miért gyanakszik folyton?

— Ide sem az ön jó barátai, sem semmiféle udvarló ne jöjjön. Ami el nem kerülhető, épen csak azt tűröm, — most erre sem látok okot.

— Kidob, kidob, — topogott mérgesen az öreg.

— Látszik, hogy vagy átálmodta, vagy átdolgozta az életet és azt sem tudja, ki tulajdonképpen Darlay, az az ember, ki önzetlen igyekezettel segített Arankán nemcsak, de védi a gyámoltalanok, szegények ügyét-baját, ahol csak teheti. Nagy ember, mesés tudású, hazánkban mindenféle jótétet akarna látni, minden rendelkezésre álló eszközzel azon van, hogy az ipart, és munkát megvédje, keresi és üldözi a visszaélést, csalást és ártalmat. Azt nem tudhatja, hogy a figyelme most a csempészetre irányult, mely a határszéli ipart támadja és politikai céljai is vannak. Ezt az ügyet tanulmányozza most, egy véletlen fedezte fel nekem ezt a törekvését, a nyilvánosság a komoly munkát nem igen látja, de a ki híve, az léha nem lehet.

Marcsa halvány arcának ideges rángásánól nagy lelki felindulásra lehetett következtetni.

— Tovább beszéljen.

— Nincs tovább, nem is tudom, hogy jutott mindez eszembe. Megakartam győzni, hogy Darlay nagyesszű és nagyielkü ember, kinek lelkében elvetemült gondolatok meg nem fogamzanak. Tűzbe jöttem miatta, no, látja.

— Ráakadt Darlay arra — a szövetségre — a csempészekre?

— Mit érdekl ez?

— Megtalálta a gazemberek fejét? — kérdezte lázas sebességgel.

Sebesi ez érdeklődésre nem lett különösen figyelmes, nem kereste magyarázatát.

— Azt nem tudom — szöjt, — de nem is gondolom, furfangos okos ember lehet. Nem érdeklődhetem a közügyek iránt. Olvasok, hallok, de más az életemem. Jó éjt! Isten veünk!

Marcsa egyedül volt már, pedig most szeretett volna kérdezni, beszélni. . . Nehéz, fájó homlokát tenyerébe hajtotta, úgy tépelődött.

Ujra harciba kezdjen, tetessen, tervezzen, ragaszkodjon, mikor már jól kezdi magát érezni gondolat és tervek nélkül, mikor már kezd beletörödni, hogy Istené a boszu. De ha segíthető az isteni igazságszolgáltatást! Eltemetettnek vált boszuvágya fölébredt. Darlayhoz közeledik, szövetségzik vele! Gonosz sejtelmek is ébredtek lázasan dolgozó agyában. Ha Darlayt fogadják, érintkeznek vele, nem követ-e el ártalmat Aranka ellen, kinek saját és gyermeke fenn és eltartását köszöni. Aranka jó és ártatlan, vajon meddig lesz az, legalább a világ szemeiben, ha Darlay barátságát, közeledését elfogadják, de nem kell-e azt tennie, hogy elérje célját és nemezise legyen Vladulescunak!

A szobában egyetlen lámpa világított, a vörös ernyőn átszűrődő fény piros volt, mint a vér, Marcsa vérszemet kapott tőle.

Igen Darlaynak adom összegyűjtött adataimat, a magam rajzolta térképét a rejtett ösvényekről, a bűnösök névsorát, a bankár nevét tudatom vele, segítem munkájában és ő segít rajtam.

Remegtek ajkai és egész teste az izgatottságtól. Darlay hatalmas, keze hosszabb az enyimmél, utoléri Martianut is — megsemmisíti.

Magával ragadta a boszu leve, mint hamu alatt a parázs, így csak az ő nyugalma is csak hamu volt, csak a szellőre várt, hogy lángra lobbanjon. Érzí, hogy ismét kegyetlen lesz, önző, és hogy hidegen talán tönkre is tudná tenni Arankát, sőt gyermekét is, nemcsak önmagát, mint akkor, mikor öngyilkos akart lenni. Azt is érzi, hogy egy második kudarcz megölné.

Milyen módon ér célhoz, Darlayt miképp fogja befolyásolni, arra még nem gondolhat, majd megjön az magától, tervezgetés nélkül, ha egyszer bizalmas barátja házunknak. Oh megfogja nyerni Darlay rokonszenvét, szíves, nyájas lesz hozzá. Igaz, már rég nem próbálta felhasználni külső előnyeit, hogy hatást érjen el velők, de most megteszi. Mosolyogni fog, barátságosan beszélgetni. Érdeklődni kezdett, vajjon milyen is lehet, ha élénk, nyájas. Kezébe vette a kis kézi tükröt és figyelmes, vizsga szemmel tekintett bele. Egy megkeskenyedett, szomorúságában végtelen bájos arcot látott. Élénktüzi, sőt igen is fényes nagy szemek beszédes tekintettel néztek rá vissza. Fekete hullámos haja tömött fonatokban keretezte be a gyöngyházhoz hasonló, tompafényű, kissé buskifejésű arcot, Bánat, sőt betegségnek is egy árnya tette még meghatóbbá. Milyen más volt — akkor?

Felállott, lassan az ablakhoz közeledett és forró homlokát a hideg üveglaphoz szoritotta. Majd kitért és kitekintett, el a házak tető tengere felett, ott távol fénylett az a csillag, mely kísérté egész életében, vele volt, egyedüli társa magányos, szomorú éjneknek. Lassan lecsillapultak az idegei, és lábujjhegyen közeledett Aranka hálószobája felé. Benyitott a kis szobába. Egyenletes, mély lélekzés töltötte be a kis helyiséget. Aranka a kis gyermek mellett aludt. Félíg nyitott ajkai közt kivillogtak apró fehér gyöngyfogai. Álmában mosolygott és Marcsa összekulcsolt kézzel, előrehajolva nézte a béke és ártatlanság e bájos képét.

Felegyenesedett és arca hideg lett, az ő lelkét meg pokoli kinok égetik. Ő nem alhatik gyermekével, szeretetét visszautasította, legyen az Arankáé, neki nem kell. Mégis nélkülözi. pedig ő utasítja el magától.

A kapcsolónál, mely gyermekéhez fűzte, erősebb gyűlölete a gyermek apja iránt. Az ő vére örökös memento. Ujra lángol gyűlölete. Mennyit szenvedett.

Ha játszani akart vele és a gyermek beszélni kezdett, kissé énekelve ejtve a szót, ha ránézett fekete selyempillás szemével, hirtelen indulattal tette le öléből, nem nézhetette. Apja szemével, azzal a gyönyörű csalfa szemmel tekintett rá, hozzá hasonlított kiejtése. Vagy csak ő képzelte így. Szünetelt és kerülte a szenvedést. Így tehát szívesen vette, hogy Aranka mindenben pótolja az édes anyát, elfoglalja helyét gyermeke mellett, gyermeke szívében; rosszul sem esett a két teremtes egymáshoz való nagy ragaszkodása, sőt amennyire ő valaminek örülhetett, még örült is, hogy ha már ő nem, legalább Aranka adja meg gyermekének az anya gyöngédségét és nem háramlik rá semmiféle anyai kötelességteljesítés.

Amint elnézte az alvókat, nem egymáshoz való szeretetüket irigyelte, neki arra nincs szüksége, úgy képzelte önámításában, — álmutakat irigyelte csupán.

Igy esalta meg önönmagát, de arra már nem keresett magyarázatot, miért sirt olyan keservesen, olyan szívzaggató csuklással, mikor levetkőzve, magára huzta szobájában, ágyában a paplant és ölelte át a könyáztatta kis párnát,

X. A rejtelmes pártfogó.

Rövid, nyugtalan álomból ébredt fel Marcsa. Csengettek. Pékinas vagy tejesember. Sietett ajtót nyitni.

Bérruhás urasági inas, óriási csokorral kezében, állt előtte.

— A nagysága részére, — szöjt alázatoskodó ravasz mosolylyal.

— Hány órákor teheti Darlay méltóságos ur tiszteletét?

Csak egy Don Juan tarthat ilyen ravasz, sunyi inast.

A tegnapihoz hasonló érzés támadt benne, féltette Arankát a férfiak tolokodásától, az any-

nyira feldicsért Darlaytól, ki talán a többiekkel egy színvonalon áll.

Már majdnem kimondta, hogy „sem virágot, sem látogatót nem fogadunk“, de miért kimélje Arankát egy tolokodótól, esetleg egy kis mende-mondát?; ez nem okozhat neki annyi fájdalmat, mint okozott neki az keserűséget, hogy életben maradni kényszerítette.

Öt órákor fogad a kisasszony — fordult az inashoz. Átvette a csokrot. Nemhogy megdöbbsen volna attól, amit most gondolt, de új életkedv fakadt benne. Eltűnt előle az a végtelen, sötét fagyos út, mely egy sivár életen át temetőbe visz és melyen eddig élőhalottként, életezél és öröm nélkül haladt.

A mennyire váratlan és rögtöni volt Marcsa megváltozása, visszatért életkedve, oly szokatlan és meglepő, de Arankának nagy örömet okozott. Eszébe se jutott az okát kutatni. Még szeretetteljesebben és engedelmesebben fogadta meg minden szavát, csakhogy ne ingerelje vagy izgassa, ami most igen könnyen megesett.

Darlay első és valamennyi rákövetkező látogatása alatt Marcsa teljesen átengedte magát egy új érzelmenek. Élénken beszélt, érdeklődött minden iránt, szinte megható volt milyen figyelemmel, szinte gyöngédséggel igyekezett megnyerni Darlay barátságát. Ha bizalmasabb hangon szölt dolgairól, közölt valami közügyet, örült, mint egy gyermek, ki bár bizonytalan léptekkel, de közeledik célja felé.

Darlay ragyogó arccal kopogtatott be hozzájuk, kifogyhatatlan volt kedveskedéseiben és szinte nőies gyöngédséggel igyekezett életüket kellemessé tenni. Aranka mosolyogva tekintett olykor Marcsa és Darlay felé és elfogulatlan szeretetreméltósággal, szinte anyai hangon beszélt velök. Emellett nagy kitartással tanult, énekelte és szinte örült minden fellépésének. Miért vajjon?

Marcsa ebből nem sokat látott, szinte lázasan várta Darlay látogatásait és mind izgatottabb lett, de mintha ez még szebbé tette volna. Akkor se nyugodott meg, ha egyedül volt. Órákig járt fel és alá, mint kalitkába zárt madár. Azon bántódott, miért nem kéri meg már Arankát?

Minden udvariassága, sőt szívesége mellett, mintha most gondolkozóbb, tartózkodóbb lenne. Ugy bánt velök, mint valami hercegnőkkel. Házuk az ő gondoskodásából egy tündéri virágoskert. A Sebesi sokatmondó megjegyzései után biztosra vette, hogy Arankát el akarja venni. Min mulik? Túrelmetlenkedett. Bár már tul volnánk rajta. Akkor majd kiszolgáltatja neki a Martianu elleni bizonyítékokat. Korábban nem mer szólni, maga sem tudta tisztán miért, mintha valami csalódástól vagy balérzektől félt volna.

Teltek, mulak a hetek, hónapok és alig változott valami, csak Darlay lett mind sürűbb látogató.

Már nagyon hamar sötétedett. Szürke árnyak lopóztak a lakásba. A homály elterjedt a tágas ebédlöben, hogy mind sürűbb, sötétebb legyen. Alig látszottak már a butorok körvonalai, csak itt-ott csillogott egy ezüst, vagy kristálytárgy egy odatévedt fény sugarban.

Marcsa a pamlagon dült végig és tágra nyitott szemmel kísérteteket vélt látni a sötétségben.

— Így tovább már nem maradhat. Arankának kell szólnom. Kedvesebbnek kell lenni Darlayhoz, alkalmat adnia, hogy megkérhesse a kezét. Figyelmeztetni fogja.

Egyszerre mintha aggodalom szállná meg. Arankáért járja Darlay a házat, érte jött, csak úgy van az, különben még úgy tűnik fel, mintha ő, Marcsa volna a vonzeró, pedig az lehetetlen, gondolatnak is szörnyű.

Felkőnyökl a pamlagon és igyekszik tisztán látni. Mind az, a mit Darlay olyan gyöngéd, halk hangon egy csendes családi tűzhely boldogságáról beszélt, eszébe jut, de hiszen csak Arankát kívánhatta társul boldogságához.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos:

A „MAGYARSÁG“ lapkiadó-vállalat

Telefon számunk: 154.

Fiókuzetünknel a ház lebontása miatt nagyon olcsó árak.

1 legujabb angol homespun női gallér 110 cm. hosszú, remek színekben . . . 6.50 frt.
 1 nagyon elegáns francia batiszt pongyola 4.50 "
 1 elegáns utcai ruhára való angol zephyr, minden hozzávalóval és díszszel 2.50 "
 Legfinomabb francia battist teljes ruhára, minden hozzávalóval és csipkedíszszel 2.95 "

Francia delein, remek színek és mintákkal, egész pongyola vagy ruhára való, hozzávalóval és díszszel (7 m.) . . . 4.- frt.
 Legfinomabb Cloth, remek színekben, selyem fényű blousra, alsó szoknyára stb. alkalmas, 140 cm. széles, méterenkint -70 "
 1 ablakra való csilkos tunis-szövet függöny bordó, teget és krém színben 1.50 "

Gyönyörű mintás csipkefüggönyök, m.-kint —.20, —.30, —.35, —.50, —60 fr.
 1 legfinomabb cloth vagy cachmir paplan 2 személyre való, minden színben 4.50 "
 Paplanlepedő finom vászonból 1.80 "
 1 vég remek Herczeg-vászon 30 ról. 5.25 "
 1 vég dunna-vászon 30 ról. 3.95 "
 1 vég finom chiffon 30 ról. 4.75 "
 1 vég lepedő-vászon varrás nélkül. 7.50 "
 1 vég czerma-kanavász 30 ról. 3.80 "

Vidékre utánvét mellett lelkiismeretes kiszolgálás.

HERCZEG és HORVÁT BUDAPEST, VII. ker. Kerekesi-út 52. sz. a. Adria-szállóval szemben

SZINHAZAK.

Vasárnap, 1902. október 5-én.

M. kir. Operaház.

A denevér.
Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

A föld.
Kezdeté 7 órakor.

NEPSZÍNHÁZ.

A gyimesi vadvirág.
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

A franczi társulat vendéggjátéka.
Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

A sötét kamra.
Kezdeté 7 órakor.

URANIA

Angol élet.
Kezdeté 7 órakor.

KANCSLER GYULA

KÁVÉHÁZA

Vörösmarty-utca 63. Szondy-utca sarkán.

Ma és minden este

VÖRÖS KÁROLY

Komárommegye legkedveltebb zenekara hangversenyez. **Chambre separe. Buffet. Egész éjjel nyitva. Telefon 1237.**

A megszűnt **HATSCHÉK MIKSA** cég tulajdonosa: **HATSCHÉK IZIDOR** látszerész, Budapest. Ideiglenes helyisége: IV., Irányi-utca 12. (Váci-utcai sarokház.)

Színházi látszerék 4 frtól feljebb. Kétféle vadász- és verseny-látszerék 8 frtól feljebb. Szemüvegek, orrszorítók és falgarnetták 1 frtól feljebb. Légnyommérők 4 frtól felj. Hőmérők 40 krtól felj. **Orvosi hőmérők.** dús választékban, (máram minden fájdalom nélkül be is tételnek.)
MŰSZEMEK Állat- és báb-szemek. Jelmez és népviseletű fényképek (színes) nagy választékban. Fényképező gépek 2 frt 50 krtól feljebb. Fényképezési felszerelések olcsó árakért.
 Bizományi raktár:

Gummi- és hálópap-évszer és női szivacs. Tucatja 1 frtól 10 frig. A legu. utoktatás mellett küldetnek el.) Kétféle minőségű (valódi párisi) szappan: „Savon perfectionné” drbja 30 kr. tucatja 3.40.

Kávé és tea árak:

1 kiló háztartási	1.20 frt.
1 versenypörkölt	1.30 "
1 Portorikó	1.50 "
1 gyöngy, finom	1.50 "
1 mokka	1.40 "
1 mokka, legfinomabb	1.60 "
1 arany Jáva	1.40 "
1 arany Jáva, legfinomabb	1.60 "
1 Kuba, finom	1.70 "

Különösen ajánlom kitűnő frissen pörkölt kávémat.

1 kiló vegyes pörkölt	1.40 "
1 finom pörkölt	1.60 "
1 Kuba, pörkölt	1.80 "

Kávéhoz csomagolható:

1/4 kiló Mandarin-tea csász. kev.	1.60 frt.
1/8 Mandarin-tea csász. kev.	—85 "
1/4 háztartási tea	1.25 "
1/8 háztartási tea	—65 "

1/2 kilós postaszák megrendelésnél már vidékre is teljesen bérmentve és eivámolva küld

Balogh László kávé- és teakivíteli üzlete **BUDAPESTEN.**

Főüzlet: VII., Rottenbiller-utca 12 a. Fiók-üzletek: VI., Andrássy-ut 36. és VII., Dehánypalota 61.

ELSŐ FŐVÁROSI

ÓRAJAVÍTÁSI MŰHELY és ÓRARAKTÁR!

Remontoir Nickel óra egyfedéllel	7 kor.
" " " kettős fedéllel	9 "
" " " női ezüst óra egyfedéllel	10 "
" " " három ezüst fedéllel	13 kor.
Remontoir ezüst óra egyfedéllel	11 "
" " " három ezüst fedéllel	18 kor.
Remontoir ezüst óra három ezüst fedéllel nagyon erős tokkal	28 "
Remontoir ezüst tula óra három ezüst fedéllel	22 "
Remontoir ezüst tula óra három ezüst fedéllel nagyon erős tokkal	34 "
Valódi amerikai ébresztő óra	4 "
Irada és konyha óra 2 nap egyszeri felhuzással	9 "

Tiszteit megrendelőimnek egyúttal tudomásukra adom, hogy csupán a legjobb legfinomabb és legerősebb gyártmányú órákat tartok raktáromon, amit számos dicsőítő levéllel bizonyít-hatok.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri alázatos szolgálja

KUN ISTVÁN kronometer és mű-órás
 Budapest, IX. Főüzlet: Ferencz-körút 3.
 Fiók-üzlet: Mester-utca 46.

Minden gondot és fáradságot

megtakarítanak a t. butorvevők, ha egyszerűen a régi, elismert hírnevű

Sárkány és Schütz

butorcéghez, Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt

a New-York kávéházzal szemben fordulnak, a hol is mindenkor dusan felszerelt raktára található a minden fajta massív kivitelű butoroknak a legjutányosabb árakon irásbeli jótállás mellett.

Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget

Sárkány és Schütz butoroég, kárpitosok és díszítők Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz. a New-York kávéházzal szemben.

Miután Schrank és Blau utóda, Blau Salamon-féle csödtömeget megvettem, az árukat alant hihetetlen árakban adhatom:

Kétféle gallér, igen finom, drbja	—11	1 pár fildekos gombos-keztyű	—20	1 színes szélű remek vászon-zsebkendő	—13
1 pár finom színes kézelő 20, fehér	—18	1 pár felselyem	—24	Cérna damaszt-abrosz 6 szalvétával	1-25
Finom fehér sima ing	—97	1 pár jó mosó női-cérna-keztyű	—16	Selyem	2-95
Finom fehér redős ing	1-07	1 pár selyem félkeztyű	—13	1 flótor törülköző	—24
Kiváló jó minőség, sima	1-08	1 pár finom gyermek-keztyű	—11	1 lenndamaszt törülköző	—29
" " redős	1-28	Remek minőségű karton-bluz	—88	1 konyha-törülköző	—15
Gyönyörű batiszt-ingek	1-25	Angol cérna zefir-bluz	1-35	1 vászon törülköző	—19
Színes selyem mellü	1-28	Selyem glott-bluz, elegáns	1-55	1 dísz-törülköző	—48
Selyemszatin turista-ing	—77	Divatos mosó-vászon szoknya	1—	1 vég cérna-kanavász	3-65
Köper alsónadrág, darabja	—42	Elegáns mosó-pongy	2-55	1 tiszta cérna 4.20	4-85
Francia szabású himzett	—63	Kész mosó női-ruha, szőm	2-35	1 vászon, kitűnő jó	3-90
Pegyházban kötött tartós férfi-harisnya	—14	Női-nyakkendő, remek szépek, potom áron.		1 jobb	4-80
" " nyersszinű, duplakötésű	—19	Női-ing, tartós vászonból, csipkével	—48	1 rumburgi 50 rólós	8-90
Félselyem, fekete vagy testszín	—24	" " himzett betéttel	—78	1 varrás nélküli lepedő-vászon	6-35
Divatosikós fildekos azelőtt 75, most	—33	Rumburgi vászonból, kézi himzéssel	—85	1 himzett batiszt-pongyola	2-87
Divatos elegáns férfi-szalmakalap	—45	" " szivalakban segítelyezve	—95	Színes selyem-lányol, remek szép, méterje	—11
Bámulatos szép selyem-nyakkendő	—27	Kézzel himzett betéttel	1-30	Finom gyapjuszövet-függönyök, párja	1-45
továbbá remek nyakkendők 33	—39	Női harisnya minden színben	—12	Szövet-aljak, darabja	1-85
Gyönyörű batiszt-csokor	—15	" " fegyházkötés, remek	—24	Himzések méterje	—09
Fildekos nyári férfi-keztyű	—21	" " félselyem, fekete és bőrszín	—29		
1 drb színes szélű vászon-zsebkendő	—13	Divatos fildekose	—39		
1 drb széles vászonkötő	—43	1 női batist zsebkendő	—14		

Aki mindezen cikkeket látta, az meggyőződhetik arról, hogy csak nálam lehet bámulatos olcsón vásárolni.
KÁLMÁN ADOLF Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 57. szám.

**FRANKLIN-TÁRSULAT
KIADASA**

**MAGYAR
REMEKIRÓK**

**55 KÖTET
SHAKSPERE
ÖSSZES SZINMŰVEI**

**6 KÖTET
ARUK EGYÜTT
240 KORONA**

**KÜLÖN:
Magyar Remekírók 220 kor.
Shakspere 30 kor.**

Most jelent meg a II. sorozat!
TARTALMA:
Arany János munkái II. kötet.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Biedl Frigyes.
Kossuth Lajos munkáiból.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.
Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Körödi Pál.
Szigligeti Ede szinművei I. köt.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.
Vörösmarty Mihály munkái II.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.
Az öt kötetből álló első sorozat tartalma:
Arany János munkái I.
Sajtó alá rendezte Biedl Frigyes.
Vörösmarty munkái I.
Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.
Tompa Mihály munkái I.
Sajtó alá rendezte Lévay József.
Garay János munkái.
Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.
Csiky Gergely szinművei.
Sajtó alá rendezte Vadnai Károly.
Minden könyvkereskedésben kapható.

Legjobb árban veszem
forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, és eladok.
PRÜCKLER J.C.
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

**Mindenkinek ijesztője
a szürke haj.**

Észrevesztesz a szürke haj elpárolgására hatástalanul elhanyagolva. Sok kísérlet után végre sikerült. Huszár-féle

Hajregenerator-ában
egy hatásos szert találni, melyvel megújított haj és szakáll a volt hajhoz, barna, fekete vagy szőke. Visszanyerhető anélkül, hogy a fejbőr és fehszövet megsebesülne. 1 kis üveg 2 kor; nagy üveg 4 kor. 50 fillér.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerésznél
Kispest 12. sz. Dr. Egger Nádor-gyógytárában,
Váci körút 17. sz.

KÁVÉ

tartós vászonzacskóban
4 1/2 kiló Cuba-kávé frt 7.50
4 1/2 " Gyöngy-kávé, 7.50

Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Kávé

4 és fél kiló vételnél, mely több fajta is lehet, elvámolva és bérmentve utánvétel nélkül

1 kiló háztartási kávé	frt 1.15	1.20	1.30
1 kiló Cuba kiv. finom kávé	1.40	1.60	2.-
1 kiló Mocca-kávé	1.40	1.60	2.-
1 kiló Arany Jáva	1.40	1.60	2.-
1 kiló igen finom porított kávé	1.30	1.60	2.-

Eisele-kávéraktár
BUDAPEST,
Nefelejts-utca 3-ik szám alatt.

Box-Calf

Borjubőr ma a világ legjobb és a legtartósabb bőre, nem kell víxelni, viseletben pedig szép és elegáns. Mértékül elegendő a lábnak papirosan való körülrajzolása. — Kizárólag saját készítmény. Föltétlen jó állás. Árjegyzék ingyen es bérmentve.

Borjubőr sima, stapára való 3.20. Borjubőr belétes 3.— Borjubőr bergsteiger, gavallér forma 3.20. Box-calf, bergsteiger, feltűnő elegáns 4.— Divatos barna bagaria bergsteiger, elegáns 4.— Lakk, cugos v. bergsteiger 4.— Nőzerge cugos v. fűzős 3.— Box-calf fűzős 3.50. Barna divatos fűzős v. gombos 3.50. Lakk, cugos v. fűzős 3.50. Gyermekcipők 3 évig 1.—

Nem tetszőt készséggel kicserélek.
Agulár Ede
Budapest. VII. ker., Kerepesi-ut 22. sz.
az Uránia-színházzal szemben.

Hagenauer Frigyes Károly
üvegedzési-
és festészeti műintézete
BUDAPEST,
VIII. ker., Vig-utca 14.

A legnagyobb világhírű cipő-áruház
Budapestben
Agulár Dávid
Erzsébet-körút
6/0 szám.

Ingyen féltalp v. sarok v. bármily javítás.
Ingyen szines vagy fekete bőrkenőcs vagy suviv.
Tartósságáért írásilag jótállék.

Nem telés esetén a cipőt kicserélem vagy a pénzt visszadom.

Női-cipők:	Férfi-cipők:
Zerge, cugos v. fűzős 3.-	Borjubőr, cugos, sima v. belétes 3.-
Zerge, gombos, kocsyfüzár 3-30	Vix-calf, fűzős v. belétes 3-20
Sovró, lakk v. kocsyübor, fűzős 3-60	Föltűnő elegáns box-calf 4.-
Zerge v. szines keresztcsattal 2-20	Pincercipő, alacsony sarok 1-20
Lastin, szivalaku cugos 2-60	Szegényeknek uri v. női cugos 2-80

Cipő saját háromemeletes házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konkretenca ki van zárva. Vidéki megrendelésnél olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 divatos ábrával bérmentve és ingyen.

Rendkívül olcsó
Szt.-Lőrinczi
PORCELLÁN fest. GYÁR
Városi raktár:
Teréz-körút 32. szám.

Finom festés, 6 szem. 26 drb.

Étkező készlet, finom — — frt 6.50
szegély — — — — — 8.50
rococo diszes festés, dus arany.: 10.50

12 személyre.

Étkező készlet, fin. fest. arany: frt 20.—
dus aranyozással — — — — — 28.—

Modern. Ujdonság! Elegáns.

Étkező barok ibolyavirág dus arany. 6 személyre — frt 14.—
ugyanaz 12 személyre — — — — — 30.—
remek étkező minden minta nélkül, finom porcellán, szép fazon, dus arany. 6. személyre „ 16.—
ugyanaz 12. személyre — — — — — 35.—

Elegáns, finom festés.

Tea-készlet, elegáns, 6 szem. frt 3.75
ugyanaz 12 szem. „ 7.—
rococo diszes fest., dus aranyozással 6 személyre — — — — — 4.75
ugyanaz 12 személyre — — — — — 8.—

Kávé-készlet, finom, 6 szem. „ 3.75
esavart diszes fin. 6 személyre — — — — — 4.75

Mocca-készlet platauval — — — — — 6.50

Csiszolt fin. üvegkészlet 6 személyre 9.50
csillagvésott — — — — — 12.50

Függő-lámpák, majolika 5 fettől feljebb.
35 cm. ernyő átmérő — — — — — 9.—
40 cm. „ — — — — — 15.—

Vidéki megrendelésnél kériák a minta színezetét és virágját megnevezni

Ritka alkalom

300 darab csak 2 ft 20 kr. 1 ránk nickel óra, kitűnően jár, két évi jótállással, egy gyönyörű diadém 13 gyémánttal, a legdivatosabb női éle fejre, karra, nyakra családiasig há utánzat) 2 fulbe való utanzott kövekkel (patent zár, 3 bamulatos gyűrű similli brilliáttal, legújabb újdonság urak s hölgyek számára, 6 melligomb gyémántokkal, családiasig há utanzat, melitt gyönyörűen utanzott kövekkel és meg 230 valódi korall fonalon s mindezeket csak 2 ft 50 kr. olcsózet beküldése mellett vagy utánvétellel küldöm mind a 300 darabot, melyek közül maga az óra is többet ér.

Bravmann Internats

Exporthaus.
Kra au Postfach 77.
Nem megfelelő holmiért pénzt visszaadok. Risiko kizárva.

Csemegeszlőt.
Chasselas, muskotály stb. fajokból 5 külön postakosarankénti bérmentve 2 korona 80 fillérért szállít Gyomá (Békésmegye) Vidovszky Ferencz szőlőtermelő.

BUTOROK

uj, valamint csak kevéső használtak, képek, varrógépek, perzsaszőnyegek, 1 fehér gyermek pólyaszekrény, órák, lámpák stb. stb. csodálatosan olcsón vásárolhatók Budapesten, VI., Gyár-utca 2., a Vakok intézetével szemben.

500 frtot

szetek annak, ki a Bartilla fogvizet használata mellett, ügyje 35 kr., valaha ismét fogfájást kap vagy szája bűzlik. (Csomagolásért külön 10 kr.)

Bartilla-Winkler Ed.
Wien, 1911. Sommergasse 1. Póráktár Budapest: Török J. Király-utca 12. sz. Andrassy-ut 20., Dr. Egger, Váci-körút 17. Csakis Bartilla fogvizet kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik.

Olcsó, megbizható,

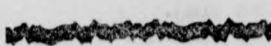
szabómester,
Szűcs Lajos Bpest, Nyár-utca 8., aki 12 forintért finom szövettől készít egy teljes férfi-öltönyt, felöltőt vagy téli kabátot mérték után, a legújabb divat szerint. Mielőtt ruhát rendel, sziveskedjék saját érdekében mintákat mértékvételi utasítással kérni, melyet rögtön ingyen küld.

Mindennemű **TANSZEREK,** fűzetek, rajztömbök, festékek stb. olcsó áron kaphatók.

BARTA LAJOS papir-író-és rajzszekereskedésében

Budapest, V. ker., Lipót-körút 20 szám.

Malomberendezés

12 lőerejű mozgony, kitűnően kijavítva, új tűzszekrényvel 7 légkörnyomásra hozzá új 2 járatu 42-czollos malom teljes jótállással kedvező fizetési feltételek mellett kapható. Takács Oszkár gépgyára Budapest, Köztelek-u. 6.

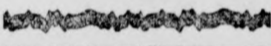

Egyházi szerek,

dobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:

Szűts és társánál

Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Gépész

és kazánfűtő tagjait a magyarországi gépészek és kazánfűtők munkaközvetítő, betegsegélyző és temetkező egyesület Főherceg Sándor-utca 42., mindenkor (cséplésre s) díjtalanul helyezi el.

GEDULDIGER HUGO
első magyar rugyanla-bélyeggyár és véso-ülőelő
Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. szám.
Minta-árjegyzékek ingyen.
Viszontelárusítók kerestetnek

TILLER MÓR ÉS TÁRSA
osászári és királyi udvari szállítók.
Magyarország első egyenruha készítő intézete
BUDAPESTEN, Váci-utca 35. szám alatt.

ÜZLETÁGAINK:
EGYENRUHÁK.
Magyar díszruhák.
LIBÉRIÁK.
Polgári ruhák.
FEHÉRNEMŰEK.
VIVOSZEREK.
Párbajszerek.
Fegyverek és forgópisztolyok.
Kardok, sarkantyúk.
Érdemjelek és szallagok.
Utazó bőröndök.
Bőrneműek.
Arany és ezüst hímzések.
Zászlók, stb.

Vivó- és párbajszereket:
kardok 4-6-8 kor.,
álcák 5-8-12 kor.,
keztük 2-3-4 kor.,

Kalapokat:
egyenruhához és polgári használatra 4-6-8-7-8 korona.

A világ legrövidebb utazó-bőröndjeit legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig 10 kor., 15 kor., 20 kor., 30 kor., 40 kor., 60 kor.

Képes árjegyzéket minden olkrról kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

nagyon sok készpénz megtakarítás céljából összes bevásárlásait és rendelvényeit állandóan az itt ajánlott a feltűnő olcsó árakról és legjobb minőségű árukról ország-szerte közismert cégégnél sziveskedjék eszközölni. ooooo Az esetleg meg nem felelő árúk becsérletnek. ooooo A lap olvasói 2% pénztári engedményt kapnak. Vidékre szétküldés naponta háromszor.

ÁRJEGYZÉK KIVONAT.

Uri és női divatcikkek.	Bőrvászon női ing 43 kr. diszes betéttel 53 kr.	Kötött női harisnya 23. 28. 32. kr.
Tartós uri schiffon ing sima mellél frt 85, 95	Szintartó női ing olcsó ár 54 kr.	Divatos női flór harisnya 38 kr.
" " RR " " redős " —.98 1.17	R. R. sebiffan női ing pazar díszszel 72. 89. 96 kr.	Trikó alsó ruhák
" " RR " " sima " 1.12, 1.36	Rumburgi pamut vászon ing kézihimzéssel 88. 95kr.	Uri trikó ing reklain ár 45. 57. 63
" " RR " " redős " 1.34, 1.52	" " " " kézihimzés- betéttel 1-29. 1-38. kr.	" " " legmelegebben bélelt 57. 69. 88.
Remek divat szines mellél uri ing 97, 1.15, 1.32	Flauell divat blonse olcsó ár 73. 92. kr.	" flauell turista ing 73. 81 kr.
Batizst levantín egész szines uri ing 1.32	Posztó remek blonse frt. 1 27.	" trikó meleg nadrág csak 55. 66. 72
RR schiffon uri ing fehér batizst mellél 1.15 1.39	Szövet blonsok legújabb divatnak 1.32 1.58	" " legjobban bélelt " 78. 83. 92
RR schiffon óriási hálóing csak 83, 96, 1.18	Tartós mellfűző olcsó ár 45. 67. 83	női bélelt trikó ing egész meleg 62. 69. 78. 86
1 pár RR schiffon gallér minden alakban 1.20	Valódi halesont divat fűzők frt. 1. 1.9 1.37	" " " " nadrág 67. 73 82. 91
1 drb RR schiffon kézzel fehér v. szines 19 kr.	Fűzővédő minden színben 15 kr.	" flanel nadrág szines 58 69 kr.
1 drb ingmell sima 13, 17 kr., redős 29, 34 kr	Gloth diszes női kötény 33. 39. 45. 61 kr.	" " " " szoknya 82. 91.
Bőrerős köpper uri alsó nadrág olcsó ár 35 42 51	Diszes mosó kötény 23. 32. 39. 42.	Flauell garintur legjobb minőség 1 női nadrág és 1 női szoknya csak frt. 1.75.
Legerősebb köpper nadrág himzett gombos 59 68	Melles női Gloth kötény 99. 1.12, 139	Vászon és damasztárúk
Remek köpper gombos nadrág selyem himzéssel 99, 1.28	" " " " mosó " 52. 62. 78. 95	Teljes vég 30 náf. Bőrvászon minden czélra alkalmas frt. 3.45, 362
Fegyházkötési sockni párja 16, 23, 26 kr.	Remek női bőrkeztű első rendő minőség rek-lain ár 69. 85	" " " " 30 " Creás vászon női ingekre frt 3.52, 4. 26,
Kötött czérna sockni fekete vagy szines 22. 24	Szintartó női harisnya 13 kr.	
Selyem csokor fekete vagy szines 15, 19, 28, 36		
Önkötő nyakkendő tinta selyem 23, 31, 39 kr		

SCHRANK LIPÓT vászon és divatárúk nagyáruháza
Budapesten, VI., Nagymező-utca 8. szám (Teréztemplommal szemben)